

**EL POU
DE LA
GALLINA** Núm. 382
elpou.cat | 4€ | gener 2022

**REVISTA MANRESANA
D'INFORMACIÓ I OPINIÓ**

+
L'entrevista a
Meritxell
Bautista,
cofundadora
de FibrCat

PLACES DE BARRI

Clínica Universitària

Especialistes que treballen en equip per a la teva salut

Fisioteràpia
Podologia
Logopèdia
Dietètica i Nutrició
Atenció psicològica

- Equips multidisciplinaris per a un tractament global dels problemes de salut.
- Exploracions biomecàniques per a la millora del rendiment esportiu i la prevenció de lesions.
- Confecció de suports plantars (plantilles) d'alt rendiment per a esportistes.
- Cirurgia mínimament invasiva del peu.
- Tractament fisioterapèutic post-covid.
- Neurorehabilitació
- Tractaments de logopèdia presencials o bé online a escollir.
- Tractament de trastorns temporomandibulars i alteracions vestibulars.

Atenció privada o concertada amb mútues, associacions, institucions i entitats.

Av. Universitària, 8-10
08242 Manresa
clinicauniversitaria@umanresa.cat

www.clinicauniversitaria.cat

**Demaneu
cita prèvia al
93 875 73 10**

Postals de barri

E

l creixement dels pobles i les ciutats es compassa amb les batzegades de la història. L'expansió de la trama urbana obeeix a les necessitats cícliques dels habitants de més espai per viure o acollir fortes onades migratòries i de guanyar terreny per a la construcció de noves infraestructures, equips, tallers, centres comercials, fàbriques... Cada ampliació dels termes, amb el pas dels segles, ha estat espaiada i caracteritzada per la consolidació de noves maneres de viure i per l'escala i el cartabó del planejament urbanístic: a voltes endreçades i mesurades o, en moltes altres etapes, apressades i desregulades. Aquestes pulsions expansives, a petita o gran escala, es reproduïxen en la majoria de municipis i, sobretot, en les grans viles catalanes, actuals capitals de comarca, on, a partir dels primers nuclis consolidats a la baixa edat mitjana, els teixits urbans, ensorrant les antigues muralles, s'han engrandint en totes direccions, sempre que l'orografia els ho ha permès, per confegir mosaics d'habitatges, carrers, avingudes i places connectades entre sí. Cadascuna amb fesomies diferents.

A Manresa no tenen res a veure els voltants del centre històric, l'antiga perifèria dels sectors de la Sagrada Família, la Plaça Catalunya o el Poble Nou; amb els barris d'acollida de l'etapa del *desarrollismo* a la Font dels Capellans, la Balconada o el Xup, o les reordenacions de l'antiga conurbació rural a Viladordis o el Poal amb construccions improvisades per absorbir l'onada migratòria dels cinquanta i els seixanta. En les darreres grans peces del trencaclosques, Cal Gravat, la zona de les Bases o l'avinguda dels Dolors i la nova Parada, el planejament ja ha previst elements urbanístics que, amb el pas dels anys i la voluntat de pacificar les urbs de trànsit, han esdevingut imprescindibles, com les places. En altres sectors desenvolupats abans, la tasca d'arreglar, a preu fet, habitatges i blocs de pisos en illes de cases equilibrades entre vials havia aconseguit oblidar massa les zones d'esbarjo i passeig, els espais verds i les zones de confluència i socialització, els indrets on fer jugar la canalla o celebrar les festes, o bé, simplement, els punts de trobada en què relleuix l'essència del veïnat i s'hi pot retratar la postal de cada barri.

Els 50 anys de l'Agrària, al Casino

El dia 1 de desembre es va fer una taula rodona, dins del cicle Temes del Pou, a la Sala d'Actes del Casino, sobre *50 anys de l'Escola Agrària*, amb la intervenció de Ton Armengol, professor i exdirector de l'Escola Agrària; Alba Gros, coordinadora de la revista *Agrocultura*, de l'associació L'Era, i Ernest Valls, actual director de l'Escola. Durant l'acte es va presentar la revista del mes, que dedicava el tema central a parlar dels fets més rellevants de l'Escola Agrària, durant mig segle d'història.

Carles Claret signa la 65a Innocentada

El cap de Redacció de la nostra revista, Carles Claret, és l'autor del guió de la 65a Innocentada, *Íñigo, l'home darrere el sant*. L'obra s'estrenarà el 4 de febrer a la sala gran del teatre Kursaal. Com en les darreres quatre edicions, Jordi Gerner s'ocupa de la direcció artística; Ariadna Guitart, de la coreografia; Dolors Baró i Anna Grau, del vestuari; Adrià Guitart, de la producció i Txell Vall, de la comunicació.

Montse Rosell al Consell de Garanties

El PSC, ERC i Junts van anunciar el 23 de desembre un acord per renovar el Consell de Garanties Estatutàries. La proposta, que es formalitzarà al Parlament, preveu la designació de sis membres, entre els quals hi ha l'advocada manresana Montse Rosell, que forma part de la junta de l'Associació Cultural El Pou de la Gallina, editora d'aquesta revista.

Jordi Estrada publica novel·la

El dia 9 de febrer, Jordi Estrada, responsable de les pàgines de cultura d'aquesta revista, publicarà la novel·la *Lilinne i les bombolles de sabó* (Edicions de 1984), on viatja a l'estiu de 1872 que Flaubert i la seva neboda van passar a Banyeres de Luixó.

fa 25 anys

Faltaven infraestructures culturals

El número de febrer de 1997 de la revista publicava el reportatge *Els equipaments culturals a debat*, de Silvia Berenguera, Elsa Esquius i Josep Lluís Trullo. S'hi analitzaven els espais existents i les mancances, com ara una biblioteca central, una sala de concerts, un centre d'exposicions... També quedaven pendents l'arxiu i el museu. El regidor de Cultura, Ramon Fontdevila, reconeixia a la revista que Manresa no havia resolt el tema dels equipaments mínims per desenvolupar una vida cultural rica. La Comissió per a Equipaments Culturals treballava en un avantprojecte amb el referent del Casino com a Centre Cultural de Manresa. S'hi preveia la Biblioteca Central Urbana, una sala d'actes, tres sales d'exposicions, una sala de conferències i espais com un bar-restaurant i botigues.

Flors Sirera era assassinada a Ruanda

El dia 18 de gener, la cooperant de Metges del Món, Flors Sirera, moria en un atemptat contra un centre de salut d'aquesta organització a Ruhengeri (Ruanda), on la manresana era infermera voluntària. El dia 25 la ciutat l'homenatjava amb una encesa d'espelmes a les escales de Crist Rei i una manifestació silenciosa fins a l'ajuntament. El dia 12 Ampans havia recollit 20.000 ampolles de xampany buides en la seva campanya anual, i el dia 16 a la casa Lluvià s'inaugurava exposició sobre Etiquetes de Productes en Català, amb conferència de Francesc Ferrer Gironès, de la mà d'Òmnium. El dia 22 el comitè de personal de l'Ajuntament es tancava a les dependències municipals per reivindicar millores.

Fàbrica Nova, un projecte esperançat

La compra de la Fàbrica Nova per part de l'Ajuntament ha estat una magnífica decisió. Ara comença una nova etapa, amb un projecte difícil però que suposarà un gran benefici per a Manresa. Ja era hora que s'encarrilés. Han hagut de passar 31 anys per trobar un projecte positiu per a la fàbrica. Es va perdre una gran oportunitat quan es va decidir no acudir a la subhasta pública per comprar-la i es va prendre una pèssima decisió quan es van enderrocar vint edificis que hi havia al complex per seguir un projecte megalòman, fruit d'un afany especulatiu desmesurat. Ja es va veure que no tenia consistència i no obeïa a un interès col·lectiu sinó al més groller afany de cobdícia. Es va abandonar el projecte després d'haver ocasionat grans destruccions al patrimoni, ens van deixar tirats i adeu-siau! Sortosament ara, a la tercera ha estat la vençuda. L'Ajuntament ha pres una decisió valenta. Ben segur que el projecte de la UPC ha estat decisiu per a la compra. Han estat dues institucions públiques, Ajuntament i UPC, les que ho han dissenyat i confiem que podran fer realitat el que avui es veu difícil però necessari.

Manresa no podia esperar més a donar sortida a un edifici de gran potencial per al futur de la ciutat i la comarca. Els manresans diem amb entusiasme: ja era hora! Cal estar contents perquè el nou projecte suposarà la restauració de la gran fàbrica. L'alcalde Marc Aloy, en el passat Consell de Ciutat del dia 9 de desembre, va anunciar que es preveu restaurar la fàbrica conservant integralment tot l'edifici, tant l'estructura exterior com la interior. I aquesta és una gran notícia perquè suposa que Manresa recuperarà una joia del nostre patrimoni industrial, a més de la fàbrica dels Panyos que és l'altra joia del nostre patrimoni industrial. Confiem que la Fàbrica Nova es restaurarà de manera modèlica seguint les pautes de ser respectuosos amb les característiques originals de l'edifici. El repte que la ciutat té amb el nou projecte és extraordinari. Caldrà el suport de tota la ciutadania i de totes les institucions per fer-lo realitat, començant pel propi Ajuntament. Govern i oposició ja donen ple suport al projecte. Però també demanem que hi hagi una participació de la ciutadania en la realització i seguiment d'aquesta gran empresa. Endavant i fora!

Jaume Serra i Carné

caçats a la xarxa

31 de desembre. Miquel Bad @miquel_bad

Fins i tot a Manresa...

El conflicte lingüístic de cada Nadal. El problema principal és dir-li cagatió al tió, a la soca, vaja. Un altra cosa és substituir l'acció de fer cagar el tió per fer un cagatió, com aquell que fa una castanyada, xocolatada o una cassolada.

31 de desembre. Xavier Domènech, periodista @xevi_domenech

Ford Knox? No! Àrea d'esbarjo per a gossos del passatge Dante de Manresa. Pobre del gos que oblidí la contrasenya!

La regidora Mercè Tarragó va acabar l'any inaugurant la zona d'oci per a mascotes de la zona de les Bases com un gran avanç per a la ciutat de la tifa de gos descontrolada. Ja convenia ja. Que l'entrada sigui privada o VIP, com a mínim, resulta una pèl xocant.

EL POU DE LA GALLINA

Número 382 - Gener 2022

De mes a mes 6

Favets...
Josep M. Oliva / Jordi Sardans 8

...i tremendos
Josep Ramon Mora 9

Montserrat Rovira. Una Victòria de Samotràcia amb el guix a la mà 10

Places que també fan ciutat 12

Marta Cárdenas. Des de Porto 26

Innovació i tecnologia 27

El quid de la nutrició 29

La balma de Can Solà 30

Paraules buides 31

L'Entrevista a Meritxell Bautista 32

Quadern obert 37

La Innocentada se suma a la celebració de l'any ignasià 38

Lèxic a la manresana 40

Nou local de la Casa del Sordmut (1979) 41

Propostes 42

Casa Fornells 43

Fanal de cua
L. Capdevila / E. Tomasa 44

el Cul del Pou 45

Mostren el vial medieval del carrer del Balç

1 de desembre. Una visita guiada mostra durant cinc dies les obres de restauració del carrer del Balç, que han permès descobrir un vial desconegut que arribava a la plaça Major, a més de renovar les xarxes de serveis, la il·luminació i el paviment.

Reconeixement a la feina de Josep Maria Aloy

2 de desembre. En reconeixement a la tasca divulgativa de la literatura infantil i juvenil de Josep Maria Aloy, la FUB acull un acte amb intervencions de la directora del grau en Mestre de la UVic-UCC, Montserrat Pedreira; Pep Molist, membre de la Comissió Josep Maria Aloy, Fina Tàpias, en representació de la família; la pedagoga, escriptora i il·lustradora Teresa Duran i la mestra, escriptora i pedagoga Marta Luna.

Moren Lluís Meca i Josep Piñot

3 de desembre. Troben mort a Barcelona el periodista Lluís Meca. Tenia 64 anys i havia treballat durant molts anys a Ràdio Manresa. L'endemà, mor als 93 anys l'empresari Josep Piñot, impulsor de múltiples iniciatives empresarials i vinculat a l'escoltisme manresà.

L'Ajuntament homenatja Domènec Cucurella

10 de desembre. L'alcalde Marc Aloy lliura a títol pòstum la Medalla de la Ciutat al Mèrit a la Solidaritat a les filles de

l'activista manresà Domènec Cucurella Comellas, un dels fundadors de Justícia i Pau i figura clau en la trajectòria del Consell Municipal de Solidaritat i altres iniciatives solidàries.

La Fira de Santa Llúcia torna a lluir

11 de desembre. Després d'una edició en petit format, la Fira de Santa Llúcia recupera l'espai de la plaça Major durant el cap de setmana i es trasllada el dilluns a la baixada de la Seu, on es fa ofrena de 5.000 ciris al claustre de la basílica.

El convent de Santa Clara trenca amb el bisbat

14 de desembre. Sor Lucía Caram anuncia que el convent de Santa Clara inicia un període de cinc anys per trobar el seu encaix jurídic dins l'estructura de l'Església, es desvincula de la Federació de Dominiques de la Immaculada i les monges deixen la clausura, però no pas la contemplació, amb el vistiplau del papa Francesc.

Gelonch i Pérez presenten llibre sobre les sibil·les

16 de desembre. L'església del Carme acull la presentació del llibre *Quan canta la sibil·la*, del lleidatà Antoni Gelonch i el manresà Oriol Pérez.

El pessebre monumental evoca Sant Ignasi

18 de desembre. El Grup Pessebrístic de Manresa inaugura a

P

Redacció, administració, publicitat i subscripcions:
Associació cultural El Pou de la gallina
President: Jaume Puig
Vicepresident: Jordi Sardans
Secretària: Lourdes Muñoz
Tresorer: Lourdes García
Vocals: Joan Cals, Carles Claret, Ramon Fontdevila, Josep Maria Mata, Lluís Matamala, Josep R. Mora, Montse Rosell, Teresa Torra i Joan Vilamala.

Carrer Sobrerroca 26, 1r 1a
Apartat de Correus 1
08240 - Manresa
Telèfon: 93 872 50 18
www.elpou.cat
elpou@elpou.cat

Membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal Premi Tasis Torrent 1991

Coordinador: Jordi Sardans
Cap de redacció: Carles Claret
Redacció: Sílvia Berengueras, Marta Cárdenas, Jordi Estrada, Judit Montón, Josep M. Oliva, Marc Prat, Ferran Sardans, Laura Serrat, Blanca Soler.

Disseny: Jana Fontdevila i Erques Torres
Maquetació: Jana Fontdevila
Portada: fotografia de Francesc Rubí.
Fotografia: Jordi Alavedra, Francesc Rubí, Marc Prat.

Col·laboradors: Isaac Bosch, Maria Camp, Llorenç Capdevila, Jordi Casas, Ignasi Cebrian, Cercle Artístic de Manresa, Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Manresa, Laura Estrada, Ramon Fontdevila, Eva Forn, El Galliner, Josep Girabal, Jaume Gubianas, Robert Martí, Josep M. Mata, Javi Oviedo, Maria Picassó, Quaderns de Taller, Eudald Tomasa, Erques Torres, Laura Vidal, Joan Vilamala, Marc Vilanova, Lluís Virós.

Administració:
Marc Prat
Expansió publicitària:
Publicitat Clarena
Urgell, 38. Tel. 93 872 43 86
Impressió:
INOM, SA. Era de l'Huguet, 7.
Tel. 93 878 41 20
Distribució:
Sobrerroca Centre SL.
Tel. 93 873 92 34
Dipòsit Legal:
B-13.528-1987
ISSN: 2253-6647

Amb la col·laboració de:

**Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència**

Les col·laboracions que apareixen signades a la revista no representen, necessàriament, l'opinió d'El Pou de la gallina

L'Espai 7 del Casino el pessebre monumental ambientat en el camí que va fer el sant des de Loiola fins a Manresa. La mostra, amb la resta de diorames, es pot visitar fins al 9 de gener.

Relleu al PSC manresà

23 de desembre. Felip González, cap del grup municipal socialista a l'Ajuntament de Manresa, s'acomia del ple municipal per deixar pas a Anjo Valentí, que optarà a l'alcaldia en les properes eleccions municipals del 2023.

La sisena onada de covid impacta amb força

23 de desembre. Amb 34 defuncions registrades als hospitals i un centenar de malalts ingressats, entra en vigor el toc de queda i es limiten les trobades a deu persones, mentre el Conservatori de Música suspèn els concerts de Nadal i també es deixa de fer el Pessebre Vivent del Pont Llarg per segon any.

La ciutat commemora els 125 anys del cinema

27 de desembre. Amb la projecció al teatre Conservatori de catorze curts del cineasta Segundo de Chomón, acompanyats per la música en directe de set pianistes, es commemoren els 125 anys de la primera projecció a Manresa.

El Campi qui Jugui torna a l'Anònima

27 de desembre. La 36a edició del Saló de la Infància i la Joventut torna a ocupar el recinte de l'Anònima fins al 4 de

Celebració dels 125 anys de l'arribada del cinema a Manresa (Foto: AJM)

gener i rep prop de 500 visitants el primer dia.

Concert nadalenc de Camp, Farrés i Fortuny

29 de desembre. Llibert Fortuny i Mireia Farrés acompanyen Manel Camp en el concert *JazzNadal i més*, al teatre Conservatori, que forma part del cicle De Minorisa a Carls, per celebrar els 75 anys del músic manresà.

Una carpa atendrà l'allau de tests

31 de desembre. L'Ajuntament instal·la una carpa davant del CAP Bages per descongestionar les instal·lacions del centre mèdic, amb l'objectiu de fer-hi tests ràpids d'antígens.

Jordi Sardans

Josep Alabern

El passat 13 de desembre, el *senyor de les aigües*, Josep Alabern Valentí va ser homenatjat al Museu de la Tècnica de Manresa per la seva dedicació a la professió d'enginyer i la seva praxi, que el va portar a millorar la vida dels ciutadans de Manresa i comarca essencialment. Sempre va tenir molt clar com s'havien de fer les coses, però també va tenir la capacitat de negociar per saber com calia obtenir els recursos. Les discussions amb Eusebi Casanelles van ser conflictives, tot i mantenir una bona relació, per exemple sobre la funcionalitat del Museu de la Tècnica. Alabern sempre va defensar la subsistència del Museu, mitjançant actes diversos pels quals calia pagar, per poder costejar el manteniment i el personal. El Museu quedava en un segon terme, amb unes portes corredisses que el tanquen convenientment, i obria en funció de les seves necessitats. Mentre mostra permanentment l'exposició del segle XIX, amaga convenientment les màquines interiors.

Camí dels Corralers

Manresa ha patit diversos actes de violència i bretolades de tot tipus aquests darrers mesos. Ara li ha tocat el torn al camí dels Corralers. Situat a la falda del Puigcardener, transcorre de la via de Sant Ignasi fins a la plaça de la Reforma, al costat de l'antiga muralla de la ciutat. Bona part del trajecte s'ha vist empastifat per les restes de mobles vells i de brutícia diversa deixada per individus sense civilitzar, en un espai emblemàtic, ben a prop de la Seu, que és un bé cultural d'interès nacional. L'entorn ha passat de les cases i granges del segle XIX, amb horts i corralers, a una important rehabilitació el 2010, amb un projecte d'urbanització que va ser premiat internacionalment el 2009, amb l'obtenció del Torsanlorenzo. El lloc, rodejat de coves, és ideal per a la pràctica del bouldering en roca natural. La immundícia que ha estat present durant diferents etapes en diversos carrers i places del barri antic es centra ara en alguns indrets rehabilitats.

... i avall

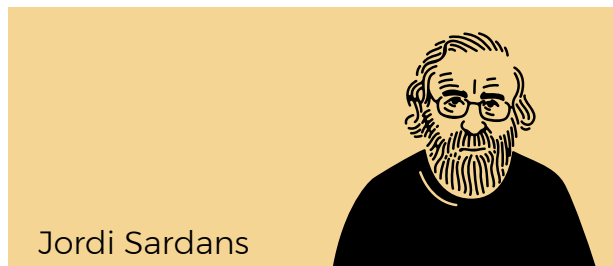
Josep M. Oliva

Grans frases per no dir res

Escriu aquesta columna amb la confiança de pensar que les persones a les quals em referiré no la llegiran mai. Si cregués que els pot arribar no ho faria. Perquè res em doleria tant com que es sentissin ofeses.

Parlo dels pares d'una nena de tres anys, morta –presumptament d'accident– el juliol del 2017 en un petit poble de Màlaga. Aquella nit, mentre sopaven amb uns familiars al bar de l'estació del tren, la nena jugava prop d'on ells estaven. De cop i volta es van adonar que havia desaparegut. Set hores després d'engegar el dispositiu de recerca, la trobaven a quatre quilòmetres, al costat de la via, morta d'un cop al cap. Des del primer moment els investigadors van concloure que la mort de la nena era deguda a l'impacte que li devia haver produït el pas d'algun tren mentre caminava al llarg de la via, però els pares no van trobar creïble aquella hipòtesi i apuntaven la possibilitat que hi hagués alguna persona involucrada. El jutge, donant per bona la primera versió, va arxivar el cas. Tres anys i mig després han aconseguit que es reobris.

Fa uns dies la tele passava unes declaracions d'aquells pares. Va ser precisament la seva forma d'expressar-se el que ara em porta a parlar-ne. Ho transcriu de manera literal. Deia la mare: «A día de hoy la palabra justicia la voy a eliminar de mi vocabulario y solamente voy a pedir investigación». I el pare: «Siempre he dicho que el único tren que ha arrollado aquí es el de la injusticia». Escoltant-los em va semblar sentir un d'aquells polítics que tant detesto, repetint una frase escrita per algun assessor, buscant un titular. És evident que no era el cas i que l'únic que movia aquells pobres pares era el dolor per la mort de la seva filla i la ràbia pel que consideraven una falta d'interès en la investigació. M'imagino que d'una manera natural haurien exclamat «Volem justícia!». Però alguna cosa en el seu subconscient els devia dir que davant d'un micròfon no es podien expressar amb senzillesa i van armar com van poder unes frases lapidàries. És l'efecte demolitor d'aquell llenguatge ampul·lós que es fa servir per no dir res i que s'encomana com el virus. El dia menys pensat us vindrà algú dient que té hora per renovar el DNI en seu policial. Està al caure.

Jordi Sardans

Niño-Becerra: S'enfonsa l'Estat

Dins dels actes de celebració dels 40 anys de l'ACPC, el dia 3 de desembre es va fer el Dia de la Premsa Comarcal al Movistar Centre de Barcelona, on la cuinera Ada Parellada, filla de la fonda Europa de Grànollers, va parlar de l'empoderament de les dones en el món de la restauració, tot i que es va centrar més en la història dels avantpassats, en els 250 anys d'existència de la fonda. Santiago Niño-Becerra, economista i catedràtic emèrit de la Universitat Ramon Llull, que ha anunciat la fi del capitalisme el 2065, després d'afirmar que la premsa comarcal a Espanya no està prou reconeguda, va dir que l'economia espanyola té 1.453 problemes que es poden resumir en cinc blocs. Esquemàticament va esmentar el quadre macroeconòmic que demostra que Espanya no pot funcionar, amb cinc variables: el producte interior brut (PIB) va pujar el 2019 el 2% i va caure el 2020 el 10,8%, amb previsions de diferents organismes a la baixa i molt lluny de les del govern espanyol, que augura un creixement del PIB del 6,5%, mentre l'OCDE diu que serà d'un 4,5%, 25.000 milions d'euros de diferència (l'important de les previsions és veure la tendència). En segon lloc, va remarcar que el dèficit del 2019 va ser del 2,8% i el 2020 el 10,97% per la pandèmia, gens sostenible i amb un país molt tocat.

La solució passa per posar-hi ingressos públics amb contribucions fiscals i reduir el frau fiscal, però el que faran és retallar la despesa pública i posar copagaments sanitaris. El tercer problema és el deute. Es tanca l'any 2019 amb un deute públic del 95,5%. Els governants espanyols utilitzen el sistema de pensions amb la solidaritat intergeneracional, de manera que els que ara cotitzen estan pagant a les persones jubilades. Els que cotitzen aniran a la baixa perquè seran expulsats del mercat de treball pels robots. Espanya és el segon país del món en esperança de vida que baixarà quan comencin les retallades a la sanitat pública universal. El quart problema és la productivitat (important per la competitivitat i l'eficiència), que es dispara independentment de la producció. A Espanya és ridícula i l'economia s'estanca. El cinquè, l'economia regional desequilibrada, amb balances fiscals que no es publiquen des del 2005. Les xifres de l'Idescat són d'estimació, però no oficials. Hi ha dues espanyes: una autosostenible i una altra que no. La pregunta és: «On és Espanya?», va concloure.

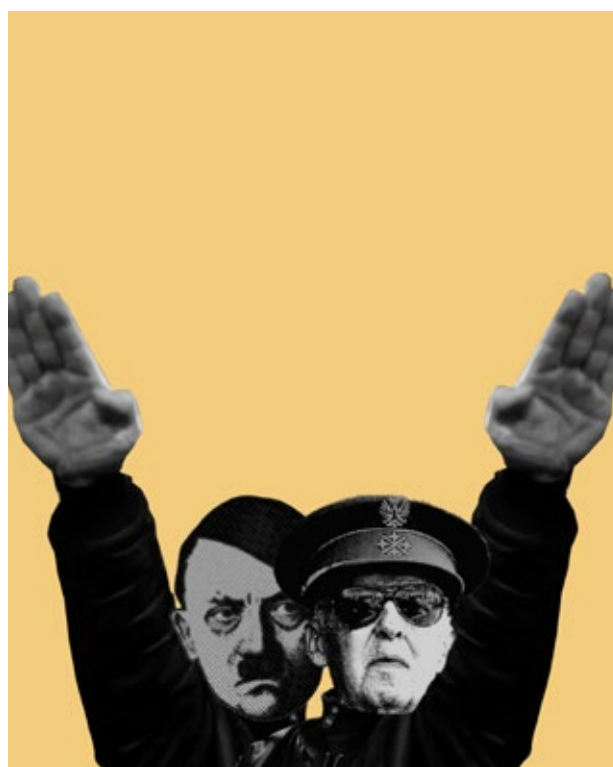
Josep Ramon Mora

El feixisme que torna

Semblava que el feixisme havia estat definitivament derrotat després de la Segona Guerra Mundial, però des dels anys setanta del segle passat està tornant a donar senyals de vida. Darrerament assistim a un rebrot més fort, més global. No té exactament les mateixes característiques del feixisme primigeni que va prosperar al llarg dels anys trenta del segle XX, però creix en els mateixos entorns sociopolítics on es va desenvolupar aviat farà un segle i s'adapta a les peculiaritats de cada país. En aquest sentit, actua de manera semblant a com ho faria un virus que va mutant per ser més eficaç en el seu objectiu de créixer, reproduir-se i infectar el conjunt de la societat.

L'historiador italià Steven Forti, en el seu llibre *Extrema dreta 2.0*, descriu les etapes d'aquest procés: al anys vuitanta una sèrie de partits nous d'extrema dreta van obtenir resultats electorals inesperats en diversos països europeus com a conseqüència de la crisi econòmica i l'augment de la immigració; als anys noranta la ultra dreta va sorgir també als països de l'Est com a conseqüència de la caiguda del mur de Berlín i la transició post comunista. Amb l'arribada del nou mil·lenni es produeix una nova onada en la qual les idees de la dreta radical populista comencen a tenir acceptació per part dels partits de la dreta tradicional. Si entre 1980 i 1989 els partits d'ultradreta obtenien de mitjana l'1% dels vots a Europa, entre 1990 i 2000 van aconseguir passar a més del 4% i entre 2010 i 2018 van arribar al 7,5% de mitjana, amb puntes que superen el 25% en algunes eleccions.

La raó principal de l'arrelament progressiu de les idees ultradretanes i filofeixistes cal cercar-lo en la finalització dels anomenats Trenta gloriosos, que es com s'anomenen les tres dècades que van entre 1945 i 1975, on el triomf del model econòmic keynesià va permetre trenta anys de progrés econòmic i disminució de les desigualtats. Amb la crisi del petroli de 1973 i el triomf del model neoliberal a partir dels anys vuitanta, la desregulació del capital, la privatització dels béns i els serveis públics, la reducció de la progressivitat fiscal, la disminució de

@carles_claret

l'estat del benestar i els atacs a les organitzacions sindicals han comportat un progressiu desmantellament de la democràcia entesa com a sobirania popular i poder polític. La confiança en el progrés s'ha anat esvaint i ha estat substituïda per la por, la incertesa i la malfiança en els partits tradicionals, en les institucions i, fins i tot, en el propi sistema democràtic.

L'avenç de les idees ultradretanes no és un fenomen conjuntural. Ha vingut per quedar-se perquè les seves arrels s'enfonsen en canvis profunds i de llarg recorregut que s'han produït al llarg de les darreres cinc dècades. L'esquerra també té responsabilitats en aquests canvis, en la mesura en què ha comprat, a partir dels anys vuitanta, el discurs i les polítiques neoliberals i encara ara es mostra complaent amb elles. La lluita contra les desigualtats esdevé central per tallar els corrents subterranis que generen la incertesa i la por, i alimenten els discursos neofeixistes.

Montserrat Rovira

Una Victòria de Samotràcia amb el guix a la mà

La recordo al capdavant de l'aula preparant el projector per mostrar-nos les meravelles artístiques de la humanitat i interrogant-nos amb els ulls per saber què ens transmet el quadre de *Las Meninas*, les pinzellades de Monet o la catedral de Notre-Dame de París. El temps ha corregut i ja no soc aquella estudiant atenta que seguia les seves classes, però mantinc intactes les ganes d'escoltar-la ara que la tinc al meu davant disposada a explicar-me la seva història. Per les mans de Montserrat Rovira han passat generacions i generacions d'alumnes que s'han endinsat en la filosofia, la psicologia i, els més afortunats, en la història de l'art, la seva gran especialitat, des d'on fa gairebé quaranta anys que convida els joves a pensar què hi ha més enllà de la imatge.

Mentre remena el cafè amb la cullereta, la veig amb els seus cabells clars i les seves faccions fines i perfilades, dignes d'una escultura grega. La Montse transmet serenitat mentre parla d'una vocació que se li va despertar durant la infància. El primer contacte amb el món de l'art va ser a través del seu tiet, que era fotògraf professional i sovint la convidava a entrar a l'habitació fosca on reposaven les fotografies. En aquella estança, es va començar a preguntar què hi havia més enllà d'aquelles formes capturades amb la llum. Era el temps en què vivia amb la seva família a Callús, on solia jugar al carrer amb els seus germans petits. «Els meus pares em van influenciar molt quan era petita. De la mare vaig agafar la sensibilitat i del pare la capacitat d'esforç», comenta.

El seu dia a dia, però, estava molt vinculat a Manresa, la ciutat on es va establir més tard. Allà es va formar a la Badia Soler, de la qual conserva un gran record. «Era un centre molt avançat per a l'època: els nens i les nenes estàvem barrejats, es parlava català a les aules i es practicava l'esport». De fet, l'activitat física era una de les seves ocupacions preferides, ja que feia bàsquet, atletisme i natació. «El meu objectiu era estudiar INEF i fins a COU no em vaig decantar per la branca científica», destaca. No obstant això, mostrava una sensibilitat per les lletres que de seguida va detectar la seva primera professora d'història de l'art, la senyoreta Díaz. «Ella em va encaminar cap a les humanitats. I és de les millors decisions que he pres», assenyala.

Ben aconsellada, va entrar a la facultat de Filosofia i Lletres de Barcelona. De la seva etapa com a universitària reté a la memòria el professor Joaquín Yarza, que impartia història de l'art. «El primer dia de classe ens va mostrar el retrat del *Matrimoni d'Arnolfini* i ens va demanar: «què hi veieu?». A partir d'aquest moment, va descobrir un univers de quadres enigmàtics, figures tallades en marbre i edificis colossals que mai més la deixarien indiferent. Al mateix temps, es va impregnar del seu mètode a l'hora de realçar la mirada dels aprenents i preguntar-los pel significat de les obres. De fet, aquesta és la fórmula que sempre l'ha caracteritzat al capdavant de l'aula, fins al punt que molts dels seus alumnes la coneixen com *la professora què*.

Després de llicenciar-se, de seguida va començar a exercir com a docent a la Joviat, el centre on ha desenvolupat la trajectòria professional. Des dels seus inicis, sempre ha procurat despertar la mirada crítica entre l'alumnat. En la seva forma d'actuar no puc evitar veure l'estampa de la *Victòria de Samotràcia*, que el professor Yarza li va regalar en acabar el curs. El dinamisme i, alhora, l'equilibri que mostra la figura femenina alada, al capdavant de la proa i amb el vent de cara, em fa pensar en el seu intent per eixamplar la ment d'aquells que seuen als pupitres i tenen tot el futur per davant. Ara que es jubila, el món de l'educació perd una gran mestra. Gràcies, Montse.

**Places que també
fan ciutat**

Ara fa un any vam presentar una panoràmica de Manresa a partir de les seves deu places més cèntriques i populars. Érem conscients que es tractava d'una visió reduïda, que una visió així feia curt. Per això, i tal i com ens vam comprometre, un any després presentem una dotzena de places més, algunes igualment històriques i d'altres absolutament modernes: places que a cada barri poden ser només una cruïlla o, molt millor, veritables espais de trobada i intercanvi.

Redacció

Fotos: Francesc Rubí

és enllà del conjunt de places històriques, les que organitzen el rovell de la ciutat, sorto-

sament Manresa també disposa d'un rosari de places que articulen la xarxa dels barris. Espais que poden connectar vials o permetre l'aparcament de vehicles però, també, que faciliten les trobades entre persones. Places més petites o més grans, places que es transformen o que creixen. Algunes són tan conegudes com les més cèntriques, però també n'hi ha d'altres que només coneixen els seus veïns i que són igualment imprescindibles.

Com aquesta del Xup, que ben pocs manresans trepitgen: rere el conjunt de botigues i locals socials que veiem des de la carretera de Salelles, hi ha un gran espai obert amb bancs, glorieta i poliesportiu. Fer un tomb per cadascuna d'elles seria un exercici

Hi ha places que només coneixen els seus veïns i que són igualment imprescindibles per articular la ciutat.

de reconeixement local altament recomanable, perquè cada plaça abriga històries i persones. I per això

aquesta vegada, hem demanat a Glòria Ballús, Àngels Fusté, Agnès Torras, Jaume Puig Bou, Joan M. Serra, Montserrat Ayala, Pilar Goñi, Ramon Fontdevila, Pere Fontanals, Jordi Arderiu i Lluís Virós que ens acompanyin en un passeig personalíssim per la plaça Cots, la de Valldaura, la del Vuit de Març, de Mossèn Vidal, de la Democràcia, de Mallorca, de la Pau, del Mercat de la Sagrada Família, de Sant Ignasi, de la Balconada o de Cal Gravat. Totes retratades novament per la càmera de Francesc Rubí. Places que fan la ciutat més viva i acollidora. Places que ens humanitzen. Totes, des del Poble Nou a la Balconada, des de Valldaura a la Mion, ens conviden a fer-hi un tomb.

Barri Vic-Remei

La plaça Cots

Glòria Ballús Casòliva

La plaça Cots, situada al barri Vic-Remei, és emblemàtica i plena d'història. Està dedicada al manresà il·lustre Francesc Cots i Argullol (1819-1854), fill del propietari de la fàbrica cotonera de Cal Cots, en reconeixement a les obres benèfiques que va fer, especialment la Fundació de la Casa de Caritat –que posteriorment es va convertir en Fundació Cots–, pensada per acollir i educar nois i noies orfes.

En els números 5-7, s'hi ubica l'edifici de Casa Caritat, obra de l'arquitecte Antoni Rovira Trias (1816-1889), inaugurat el 31 d'agost de 1859. D'estil neoclàssic, està format per dos cossos laterals i una església central, que presidia la imatge de la Mare de Déu dels Dolors, de l'escultor manresà Macià Padró Galobart (1801-1871), amb el campanar d'espadanya. L'església, començada el 1879, va ser beneïda el 12 d'octubre de 1881. Un parvulari modernista –que cal rehabilitar–, obra de l'arquitecte Alexandre Soler March (1873-1949), completava el conjunt. El mateix dia de la inauguració, s'hi va instal·lar la Congregació de Germanes Carmelites Vedrunes –que havien arribat a la ciutat el 23 d'octubre de 1854 per fer-se càrrec de l'Asil d'Infants Orfes–, per dedicar-se a l'educació de nois i noies internes i externes, fins al 8 de desembre de 1975 quan van inaugu-

rar el nou complex educatiu al barri de la Parada. Actualment s'hi ubiquen serveis educatius i les oficines municipals i de la Generalitat per a l'Ocupació (CIO i SOC). Des de 1985 està catalogat com a Bé Cultural d'Interès Local. Aquest majestuós edifici està envoltat d'altres que també tenen una singularitat arquitectònica, principalment la casa número 2, que va ser habitada per la família Gomis, propietària de l'empresa Fuerzas Hidroeléctricas del Segre, SA); les números 10 i 11 de famílies benestants, i la número 1 (reconstruïda el 1991).

En el centre, en l'indret on hi havia una font, hi trobem el Monument a la Sardana, obra de Jaume Soldevila Ribera, inaugurat el 21 d'abril de 1963, amb una ballada de sardanes i l'estrena de la titulada *El Monument de Manresa*, de Francesc Juanola, dins els actes de proclamació de Manresa Ciutat Pubilla de la Sardana, amb l'objectiu d'exaltar els valors sardanistes. Representa, de manera abstracta, dues figures de pedra que es donen les mans, com en una sardana, amb un relleu de sant Jordi matant el drac i la inscripció: *Manresa a la Sardana* en les dues superfícies corbes. Actualment una font, bancs per seure i uns parterres amb vegetació acompanyen el monument.

Barri Antic

La meva plaça Valldaura

Àngels Fusté Gamisans

La meva plaça Valldaura no es diu Valldaura, es diu dels Frares, els de la comunitat que viu al convent que hi ha al davant. És lletja i malgirbada, amb un fanal molt gros al mig i un banc de pedra que l'envolta. També té un quiosc on la meva àvia compra el diari els caps de setmana. El conjunt no té cap atractiu, però és l'escenari tradicional de les fotos del dia de la Palma, amb el vestit nou de primavera, sortint de la missa del Ram. És una plaça que s'omple de motxilles, tendes i olles d'intendència el dia que la canalla del barri marxem de campaments i que ens escolta cantar *L'hora dels adeus*, quan en tornem. És una plaça per quedar-hi, però no per quedar-s'hi. És el punt de partida dels volts de diumenge a la tarda i el d'arribada, abans que la colla es dispersi per tornar cadascú a casa seva. És una plaça dels anys setanta i vuitanta del segle XX.

Trenta anys més tard, a la plaça ja no hi ha motxilles ni tendes ni olles. Hi ha gent que fa cua per anar buscar el menjar que donen a l'església. Tampoc no hi ha quiosc.

Les notícies ja no es llegeixen als diaris sinó al mòbil. N'hi ha que s'escampen amb un obrir i tancar d'ulls: sovint no se sap qui les ha escrit ni si són veritat. Els que malden per ser els primers a compartir-les als seus grups de *whatsapp* han d'anar alerta a no entrebancar-se amb les pilones que marquen els límits de la plaça amb el carrer d'Urgell.

El fanal ja no presideix el centre de la plaça i n'han aparegut d'altres de més discrets a un cantó. Van treure el banc de pedra, tan fred i incòmode que era, i la seva absència ha deixat un gran buit, que facilita l'anar i venir de la gent. Finalment, la plaça ha assumit que és un lloc de pas i com menys noses hi hagi pel mig, millor. Res de fotografies amb vestit de dia de la Palma, com a molt alguna *selfie* de joves que casualment passen per allà. Perquè, ara, ja no hi queden, a la plaça. Hi esperen l'autobús, arriben o marxen, de Barcelona, cap a Berga... La plaça, sense frares al convent, ha recuperat el seu nom. Torna a ser la plaça de Valldaura, però ja no és la meva.

Barri de Valldaura

Plaça Vuit de Març, plaça de les treballadores

Agnès Torras Casas

La plaça té per nom una data, la del Dia de la Dona Treballadora. Treballadores de la Pirelli eren les de les primeres famílies que la van habitar a principis dels seixanta. Les seves llars eren uns blocs blancs de tres pisos i planta baixa amb jardinet, que per un cantó donaven al carrer Dos de Maig i per l'altre a la plaça, que encara no tenia nom. L'economat de la Pirelli era un edifici gris, situat al carrer del Cós, on ara hi ha les restes d'una pista de petanca i és lloc de trobada dels caminaires de dimarts i divendres. Al costat dels pisos s'hi va fer la pista asfaltada i tancada que encara funciona com a espai de joc de penyes de bàsquet i futbol, i també alguns dies com a pati escolar de Valldaura i FEDAC (Dominiques). La canalla del veïnat i els pares o mares troben estones per jugar amb les patinadores i els futbolistes que l'ocupen al màxim les tardes i vespres de bon temps.

L'arbreda del centre hi és des dels inicis: els tres cedres grandiosos, els plataners que s'havien plantat amb l'ajut dels primers veïns. Alguns encara hi prenen la fresca als estius! Els til·lers que volten tota la plaça fan tanta olor quan són florits que podem dir que s'hi respira tranquil·litat. A continuació dels pisos de la Pirelli, a finals dels noranta es van construir uns blocs de cinc pisos d'alçada de maó vermell,

amb balcons de vidre transparent, que tanquen la plaça per l'est. Els van habitar famílies joves que van valorar el sol i la lluminositat de la plaça i tenir-la desbarjo a baix mateix. Nostra Llar de l'AV de Valldaura és als baixos d'aquest nou edifici: té bar i espais polivalents per a ball, gimnàstica, cor, biblioteca/tallers, servei de podologia i també és seu electoral i centre de vacunacions, quan cal.

El parc infantil amb la caseta, els gronxadors, la casa per enfilar-se pel mini rocòdrom o les xarxes i baixar pel tobogan són l'espai de joc motriu a l'aire lliure, ideal per als petits. Fa uns cinc anys s'ha tancat amb fustes i porta; calia separar-lo de les altres zones que sovint són espais de passeig de tota mena de gossos. El bloc que tanca la plaça per l'oest va com esglaonat del carrer del Cós al de Ramon Llull i té cinc pisos d'alçada, amb balcons vidriats com enganxats als maons vermells. El van habitar, al 2000, l'última onada de veïnes i veïns. Com diu el Miquel Àngel, d'un dels baixos, «la nostra entranyable plaça és acollidora de la diversitat de gent de totes les edats, de diferents maneres de vestir. S'hi senten músiques i converses en diferents llengües». Tothom gaudeix d'aquest pulmó verd, per on entra el sol i la marinada fresca.

Barri del Poble Nou

Si la plaça de Mossèn Vidal pogués parlar

Jaume Puig Bou

Si la plaça de Mossèn Vidal pogués parlar, podria dir: En els meus inicis estava ubicada en un dels turons manresans, ben avorrida, però l'any 1867 va començar a haver-hi moviment, vaig començar a veure passar gent i van fer uns habitatges al meu voltant, amb pagesos, rajolers, vetaires, paletes... D'aquest entorn en deien el Tossal. El 28 d'agost del 1903 es va col·locar la primera pedra per construir-hi l'església i l'escola. Vaig començar a tenir vida amb els paletes i un sacerdot i posteriorment amb població de diverses edats. Hi vivien unes 42 famílies i 178 veïns. La construcció de l'església va durar dotze anys. El dia 31 d'agost la van inaugurar amb una gran festa. Noves cases, nous carrers, nous habitants... El juliol de 1936, aquell temple va ser profanat i devastat per sindicats i organitzacions polítiques, em feia pena.

Una vegada acabada la guerra, he estat una plaça afortunada, m'he sentit acollida i he servit per a tota classe d'activitats. A part de veure els parroquians que anaven als actes religiosos, en dies laborals sentia els infants que em trepitjaven per anar a l'escola que tenia allà mateix. També el trepig de les rodes dels carros i els cavalls. M'utilitzaven

com a camp de futbol i altres activitats de carrer, boles, baldufes, bitlles i altres jocs infantils. Des del meu lloc veia també el tren que en deien dels Catalans. Va ser l'any 1950 que van donar-me el nom de plaça de Mossèn Vidal, l'iniciador de l'església.

Aquí s'hi han fet tota classe d'activitats. Actes d'aniversaris, religiosos, processons, concursos i ballades de sardanes, sortides i arribades d'escoltisme i bicicletes, trobades de gegants, torrades, jocs infantils, bàsquet, concursos de dibuix, havaneres, ball. També em vestien amb un arc i bombetes i senyeres per la Festa Major del barri. Hi he vist durant pocs anys les majorettes, que feien el seu goig... I m'han arreglat el paviment, el jardí i la il·luminació. Ara només hi veig gent i cotxes, i poques activitats s'hi poden fer. Però soc una plaça afortunada i apreciada pels habitants, amb la sort que no hi ha gaires accidents. Ara fins i tot serveixo per ordenar el trànsit de cotxes. He tingut i tinc vida formant part de l'entorn d'aquest Poble Nou de Manresa que crec que m'estima i estimo, i estic a la seva disposició. Fan de mi el que volen, però sempre per complaure els ciutadans. M'agradaria veure-us més feliços com a humans, com ho soc jo sense ser-ho.

Barriada Mion

La plaça de la Democràcia

Joan M. Serra Sala

Fa trenta anys, quan vaig venir a viure a la barriada Mion, l'actual plaça de la Democràcia era un descampat com altres que hi havia al barri abans de l'auge de noves construccions i modificacions urbanes que va patir a principis de segle. Aquest descampat estava situat al costat del camí de Joncadella i a prop de la via de tren que anava a Súria. A una banda de la plaça hi havia l'edifici de la llar d'avis, amb el seu singular pòrtic circular, i les cargoleres de l'antiga guarderia, que aleshores allotjaven algunes aules del col·legi Puigbrenquer. A més d'aparcament, aquest descampat servia per fer-hi una monumental foguera per la revetlla de Sant Joan i, anys abans, s'hi havia instal·lat alguna plaça de toros provisional. L'obertura de l'avinguda Universitària i de la ronda de Manresa van obligar a fer un pla d'urbanització d'aquest espai de forma triangular. S'hi va construir una plaça organitzada en quatre nivells, comunicats per rampes o bé escales, per solucionar el desnivell entre el carrer de Callús i la nova avinguda Universitària. La construcció de l'edifici de la residència assistida i de les oficines d'Afers Socials i Famílies, al costat de l'antiga llar d'avis, van acabar de fer el tancament de la plaça per la banda nord-oest.

Com a plaça es pot dir que és un èxit. L'equilibrada distribució entre plaça dura, que serveix a la canalla per jugar a futbol, a l'eixarranca, a atrapar o bé córrer-hi amb patinets, patins o bicicletes; i espais amb terra, amb gronxadors, escales de cordes i tobogans, facilita que a algunes hores del dia, sobretot a finals de la primavera i a l'estiu, la plaça s'ompli de veus infantils. Al voltant d'aquests espais hi ha una regular distribució de bancs i pedrissos, ombrejats per una filera d'arbres, que serveixen perquè pares i mares vigilin els seus infants i, de passada, la facin petar.

La plaça de la Democràcia fa molt servei a l'associació de veïns, que hi organitza actes musicals, espectacles i sopars a principi de juny, per les festes del barri; també hi van els Reis de la barriada a distribuir regals. Des de fa una dotzena d'anys s'hi va instal·lar, els divendres, un mercat setmanal de productes diversos. I m'agradaria que aviat s'hi tornessin a fer els recitals de poesia en diferents llengües de l'activitat A Tota Veu, d'Òmnium Cultural, ara interromputs per la pandèmia.

Barri de la Carretera de Santpedor

Les botigues de la plaça Mallorca

Montserrat Ayala Riu

Tanco els ulls i em veig gronxant-me. Els obro i veig l'avi Lluís sortint de la pastisseria de l'Antonio: la pastisseria Mallorca. L'avi els ajudava a repartir els deliciosos croissants i ensaimades que feien. Encara els recordo perquè, de tant en tant, hi havia premi. Els avis vivien a prop, al carrer Bisbe Torras i Bages, i la plaça Mallorca, per a mi i els meus germans, no era una plaça, era un parc amb el seu gronxador i el seu tobogan. No recordo cap element de joc més, tot i que de ben segur que n'hi havia, cadascun envoltat per una renglera de pedres rectangulars que en marcaven el perímetre. Era molt de parc, això. Això i la sorra. Torno a tancar els ulls. Al costat de la pastisseria, la iaia Maria compra a Cal Pere: la *tocineria* Armengol. Segur que havíem anat a comprar amb ella i nosaltres l'esperàvem jugant al parc. Mentre em gronxo, la veig dins, fent-la petar amb veïns del barri. A les botigues com Cal Pere no hi podies anar amb pressa i si hi coincidies amb algú potser en sorties amb alguna tafaeria i tot.

Les botigues del meu record infantil ja no hi són. Sí que n'hi queden d'altres, com la fruiteria coneguda com Ca la Conxita, el forn de pa Llusà i la botiga de joguines Jonis, que ara ven petards. Són la vida de la plaça! Vaig tornar al barri dels avis ara fa setze anys i la plaça va tornar a la meua vida. Ara ja n'hi puc dir plaça amb propietat, perquè no hi queda res que en recordi el seu passat com a parc. Ara és un lloc on seure a l'ombra dels arbres, que són l'únic que perdura del que jo en recordo. Bé, menteixo: també hi ha la bústia de correus, ben groga, situada en un dels accessos laterals. O potser ja no hi és? M'hi hauré de fixar, ara que ho dius. Ara la plaça sembla un lloc on reposar. Hi conviden una llarga renglera de bancs de fusta d'esquena a la carretera de Santpedor i a la parada del bus urbà. Sempre he pensat que és un espai desaprofitat i que es mereixeria ser embellit, però la competència és forta: sobre els Dipòsits Vells, nous infants construeixen records a pocs metres d'allà on jo vaig construir els meus.

Barri de la Font dels Capellans

La meva Pau

Pilar Goñi Garriga

El meu barri és lluny del centre urbà, és el de la Font dels Capellans. Vaig anar a viure-hi als tretze anys i, els primers mesos, la meva mare s'enyorava del centre de la ciutat, de la placeta de Sant Miquel i de la plaça Major on hi havia en aquells anys setanta el centre neuràlgic, amb un mercat que feia goig, on es venien verdures, fruites, cargols –dels de menjar, és clar!– i el Maurici de les Olives animava tothom a comprar els seus productes amb una flaire *brutal*, que diria el Marc Ribas. Tot va canviar, arribàvem a un barri que necessitava vida, necessitava que els arbres es fessin grossos, que s'obrissin bars, restaurants i comerços, que vinguessin les entitats i que la mainada comencés a córrer i a jugar pels carrerons i les places, enmig de les torres i els octogonals, que vam batejar com «les places de toros».

I aquí hi entra un factor decisiu que està centrat en una persona, en un amic. En una persona que he estimat i continuo estimant, encara que ens hagi deixat, que és en Josep Rueda. Tot i que van haver-hi d'altres presidents de l'associació de veïns, ell va ser el líder que va fer que el barri de la Font fos el que és ara. Va trucar, es va reunir, es

va discutir amb Adigsa mil i una vegades i sempre era per millorar el barri. Més endavant, arribaria el mercat dels dimarts, la sardinada ara reconvertida en botifarrada i les reivindicacions *tradicionals* d'en Josep en l'acte d'inici de cada any de les festes de juliol, amb pregoners il·lustres, actes de *varietés* i castell de focs. I un barri ben guarnit de llums de Nadal quan arribava el desembre.

Recordo que un dia em va trucar i em va dir: «Pilar, a la plaça central, on fem la Festa Major, li volem posar un nom, amb un escenari que ja quedarà instaurat per tot allò que es faci al barri. Voldria que vinguessis a presentar l'acte d'inauguració». La meua pregunta va ser òbvia: «Com es dirà, aquesta plaça?». I la seva resposta va ser: «Plaça de la Pau. No creus que en falta molta al món?». No us sabria dir quina guerra hi havia en aquell moment, però com que sempre estem enmig de conflictes bèl·lics vaig pensar i continuo pensant que és normal que algú hagi tingut la bona pensada que a una ciutat com Manresa, cruïlla de camins i on convivim més de cent nacionalitats diferents d'arreu del món, hi hagi una plaça que porti aquest nom. La meua, la nostra, plaça de la Pau.

Barri de la Sagrada Família

Una plaça que encara no ho és ben bé

Ramon Fontdevila Subirana

Per poc que hi rumieu, recordareu que al barri de la Sagrada Família les places hi són comptades: la del Sol, a l'interior de les cases de xocolata, i la de Sant Josep Oriol, a cavall dels carrers Viladordis, Sardana i Sant Magí. Poca cosa més. Una absència que potser explica com va créixer tot aquest sector de la ciutat, sense espais comuns ni gairebé equipaments. Encara avui la seva condició de barri popular és percebuda per la municipalitat com un territori domèstic i, doncs, el seu manteniment justaja. En aquestes circumstàncies, i resultat del cobriment de la via dels catalans, des de finals del segle passat la Sagrada Família guanyà almenys un punt de dignitat: la nova avinguda de Francesc Macià superava l'antiga rasa per connectar-se amb el parc de sant Ignasi, amb un vial ampli i assolellat, estació de tren inclosa. Malauradament així que l'avinguda travessa la carretera del Pont de Vilomara, recupera el nom de carrer de l'arquitecte Montagut i –talment fos l'obra de la Seu– el vial resta inacabat en tot d'espais desiguals. És aleshores que trobem aquesta «plaça del Mercat».

Un nom més popular que real perquè el nomenclàtor no el recull. Però des de 1983, amb la inauguració de l'edifi-

ci del Mercat de la Sagrada Família, el pàrquing gratuït a ponent i el conjunt de botigues que el flanquegen per la banda de sant Cristòfol, n'ha resultat una nova centralitat que té a tocar el temple parroquial i l'escola de la Font. Hi ha forn de pa i hi subsisteix un dels darrers quioscs de la ciutat. També la Caixa i fins estanc i perruqueria, merceria i farmàcia... a més a més d'una rastellera de supermercats. La inauguració fa quinze anys del nou CAP ha rematat la jugada. Sense premeditació, l'espai s'ha anat ocupant per gent que hi passeja o que hi passa, que seu als bancs i descansa. Cada dia de cada dia comença amb les cues per les analítiques, bon punt clareja. Hi podeu veure també les concentracions de jubilats a punt d'anar a caminar o, especialment al matí, l'anar i venir de gent armada amb carrets rodats. Tot això passa a la plaça que no és plaça: un espai esventat si es vol, un no-lloc encara, que sovint es disputa entre cotxes i persones. Un espai que ja ha acollit concerts i fins alguns actes polítics, i que té en els dimarts la seva eclosió, quan allà a la vora es fa el mercat ambulant de la Font dels Capellans. Per tot plegat direm que encara no té un nom formal però sí, segur, la voluntat de ser una plaça: la plaça del mercat de la Sagrada Família.

Barri de les Escodines

Quan a la plaça de Sant Ignasi hi havia el bar Kung-fu

Pere Fontanals Bosch

Quan la plaça tenia vetes i fils i algun modelet a la Sedalina, tabac a l'estanc Carrió, una Caixa Manresa amb personal amable o podies anar a la perruqueria, a la pastisseria o fins a sis bars –la Bodega Andaluza, la bodega El Cubillo, el bar de la Masia o el de la Mota o el Valderrama o el Kung-fu– es guanyaven la vida amb solvència entre tapes i vinets, la plaça tenia nom de plaça, però costava entendre-la com a plaça. Era un enclavament, una plaça partida per la meitat per una illa de cases que arribava a tocar la capella del Rapte. Des de la baixada dels Drets no es veia l'altra banda.

L'entrada al carrer de Santa Llúcia per una banda i l'entrada a les Escodines de l'altra, obrien amples espais, però a finals dels setanta i primers dels vuitanta del segle passat –i fins fa ben poc– no s'entenia que no fossin ocupats per cotxes, en circulació o estacionats, sovint en doble filera, mentre que els vianants havíem de caminar per voreres estretes entre els seus morros i les façanes crostoses de cases antigues. Malgrat tot, la plaça era un formigueig de gent. Per anar als bars, sí, però sobretot per anar a la Sala Lloïola –després Sala Ciutat– a seguir la programació de Rialles i altres obres, i també a les sessions dobles de cine-

ma, amb algun western tronat i una pel·lícula policíaca. També per anar a les Piscines Municipals durant l'estiu, quan disposava de la petita, la mitjana, la gran i la coberta i pistes de tennis i un bar-restaurant a l'estil –només estil– de complex hotelier paradisiac. Era un temps en què al CN Manresa hi jugava un tal Manel Estiarte i un bon grapat de waterpolistes internacionals.

Els ritmes passen, i de la mateixa manera que he passat de vendre còmics de segona mà fent del desnivell dels laterals de la baixada dels Drets un mostrador a redactar notícies de l'actualitat bagenca, també la plaça ha viscut moltes transformacions urbanístiques i socials, amb fortes crisis incloses; les mateixes que al seu entorn, però més pronunciades. Va desaparèixer l'illa de cases que dividia la plaça, prou més tard la Sala Ciutat i entremig gairebé tot el comerç, o tot, vaja. També el de les Escodines i el de Santa Llúcia o la baixada dels Drets. No em queixo, constato. Però com que no hi ha mal que duri cent anys, confiem que les últimes actuacions urbanístiques, el Camí Ignasià, el futur Museu del Barroc de Catalunya o la UPC a la Fàbrica Nova revitalitzin la zona. O que els propietaris d'immobles inverteixin en rehabilitació, però no voldria posar-me polític ara mateix.

Barri de la Balconada

La 'plaça' d'Oleguer Miró

Jordi Arderiu Torra

La plaça de la Balconada està situada al final de tot del carrer Oleguer Miró. Té una forma quadrada, d'una mica més de 2.500 metres quadrats, i girada en forma de rombe sobre l'extrem del carrer. A nivell ornamental i de mobiliari només hi ha bancs i fanals, a més a més d'arbrat. En el seu subsol hi ha l'únic pàrquing soterrat de tot el barri. I en destaca la porxada elevada per quatre graons que serveix d'escenari als actes festius i culturals que es fan a la plaça. El terra té forma d'estrella i amb els quatre pilars que sostenen la teulada d'obra i els arcs, de mig punt, i l'estructura de la teulada fan una porxada bonica, tot i el seu deteriorament evident.

A l'extrem de la plaça oposat al carrer, hi ha un bonic mirador que presideix una de les vistes més majestuoses de Montserrat que hi ha a la nostra ciutat, i també tot el balcó sobre el Cardener. Entre les preciositats que destacaria hi ha la torre de Santa Caterina i els seus entorns, el parc de vies de l'estació de la Renfe o la Seu i la Cova de Sant Ignasi. Forma part de la Balconada nova o de la segona fase

de la construcció del barri. Els veïns en parlen com *la plaça*, i l'associació de veïns posa com a adreça postal «Plaça d'Oleguer Miró, 23-25». I encara durant molt de temps hi va haver un corrent, encapçalat per l'històric president de l'associació de veïns. Juan Manuel Zornoza, que volia que no hi figurés el nom del patrici manresà.

I és que, de fet, segons el nomenclàtor municipal, aquesta plaça no existeix. Les plaques que hi figuren són les de «carrer d'Oleguer Miró». I la numeració dels blocs és, a un costat, del 28 al 38 i de l'altre del 23 al 33. Per tant, és la continuació de la numeració del lineal del carrer. En tota la Balconada nova no hi consta cap plaça. Més enllà de la rotonda que serveix de nexe d'unió dels grans vials de les balconades nova i vella. I entre les dues només hi consta una plaça, relativament nova, que es troba a l'altre extrem del barri, en la confluència del carrer Josep Guitart amb l'escola i el passeig de Sant Jordi de la Balconada. Bàsicament un parc infantil, i poca cosa més, que porta el nom de plaça de l'Amistat.

Barri de Cal Gravat

La plaça més gran de Manresa

Lluís Virós Pujolà

El barri de cal Gravat és un dels més nous de la ciutat, es va planificar des de l'Institut Català del Sòl (Incasòl) a partir de 1980, després del fracàs de la urbanització del polígon de Bufalvent i de la construcció de la ronda, i es va completar entre 1984 i 1999. Per tant, es tracta d'un barri residencial dissenyat amb criteris moderns, amb un espai públic generós, arbrat a tots els carrers i edificis de poca alçada. El barri està format pràcticament per habitatges unifamiliars adossats amb jardí, ordenats en carrers, mentre que al centre hi ha dues places, la de Josep Lluís Sert i la de cal Gravat, amb blocs plurifamiliars.

La plaça de Cal Gravat és efectivament la més gran de la ciutat, de forma quadrangular i envoltada de quatre edificis de planta baixa i tres pisos, construïts entre 1995 i 1996. Això li dona un aspecte força unificat perquè tres dels edificis són blocs promoguts pel mateix Incasòl, i l'altre és de la cooperativa Habitatge Entorn, lligada a Comissions Obreres. La plaça té quatre accessos situats a les cantonades, dos per a automòbils i dos per a viants, que salven els desnivells del terreny amb escales enjardinades. L'espai central de la plaça, envoltat

de carrer pels quatre cantons, es va dissenyar amb una partició pràcticament en diagonal que separa una zona de parc infantil i una altra dedicada al passeig, amb una generosa part de gespa que simula una muntanyeta. La plaça, però, ha estat tant dels nens que fins i tot aquesta muntanyeta s'ha convertit sovint en un camp de futbol improvisat.

Per la descripció que hem fet, us podeu imaginar l'ambient que es viu normalment a la plaça. D'entrada, hi ha pocs negocis. Al llarg del temps hi han funcionat un o dos forns de pa, un dels qual ha fet de bar, i al llarg de molts anys hi ha hagut un altre bar restaurant. Aquests establiments, normalment tranquils, han ajudat a mantenir un ambient tranquil a la plaça, que serveix de zona d'esbarjo a nens i preadolescents, i de zona de passeig i trobada per a la gent del barri, especialment la de més edat. També ha contribuït a la funció de punt de trobada el fet que hi hagi els locals de l'Associació de Veïns, on sovint s'han organitzat activitats i hi ha hagut una modesta biblioteca activa. En fi, es pot dir que és la gran plaça tranquil·la i tal vegada més desconeguda de Manresa.

ca non ge

RESTAURANT

NOVA PROPOSTA GASTRONÒMICA

RESERVES
938 725 658
canonge.cat

Segueix-nos!

Passatge Canonge Montanyà, 2 - Manresa

POSSIBLEMENT EL MILLOR INTERNET DEL MÓN

www.fibracat.cat 1711

CONSORCI PER A LA
NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

CNL MONTSERRAT

CENTRE DE NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA MONTSERRAT

SLC Manresa – SCC Bages · Passeig de Pere III, 68
Tel. 93 872 17 07 · manresa@cpnl.cat
www.facebook.com/SLCdeManresa

La màgia del Voluntariat arriba a la capital del Bages

L'exposició de la nova campanya del Voluntariat per la llengua (VxL) «Quan parles fas màgia» arriba a Manresa i es podrà visitar al CNL Montserrat, de l'11 al 28 de gener.

La mostra, creada per la Secretaria de Política Lingüística, forma part d'una campanya que vol animar la població a participar en aquest programa d'enriquiment lingüístic, cultural i personal que no ha parat de créixer des de la seva creació, el 2003. La nova campanya de difusió del VxL inclou espots de televisió, falques de ràdio, corporis, una exposició itinerant i imatges amb diferents continguts que es difonen a les xarxes socials amb l'etiqueta #QuanParlesFasMàgia.

Cal destacar que, per primer cop, els protagonistes d'una campanya del VxL són participants reals en el programa, voluntaris i aprenents que van ser seleccionats a partir d'un càsting al qual s'hi van presentar més de 200 persones.

El programa del Voluntariat per la llengua consisteix a formar parelles lingüístiques compostes per un voluntari, que parla català fluidament, i un aprenent, que en té coneixements bàsics i vol adquirir fluïdesa. Les parelles es troben un cop a la setmana, el dia i l'hora que acorden, i en la modalitat que prefereixen: presencial o virtual.

Totes aquelles persones que s'hi vulguin inscriure, com a voluntàries o com a aprenents, ho poden fer a través del correu electrònic vxl.montserrat@cpnl.cat, del telèfon 634757868 o del web www.vxl.cat.

MARC MIRALLS OBRA GRÀFICA

PINTURES LAMINATS DECORACIÓ

Mel. 13 - 08241 MANRESA. Tel. 93 872 65 58

Fax. 93 872 85 93 eltallerscp@gmail.com

Marta Cárdenas

Des de Porto

«La millor manera de veure Porto és des de dalt, travessant el famós *ponte* Don Luis I»

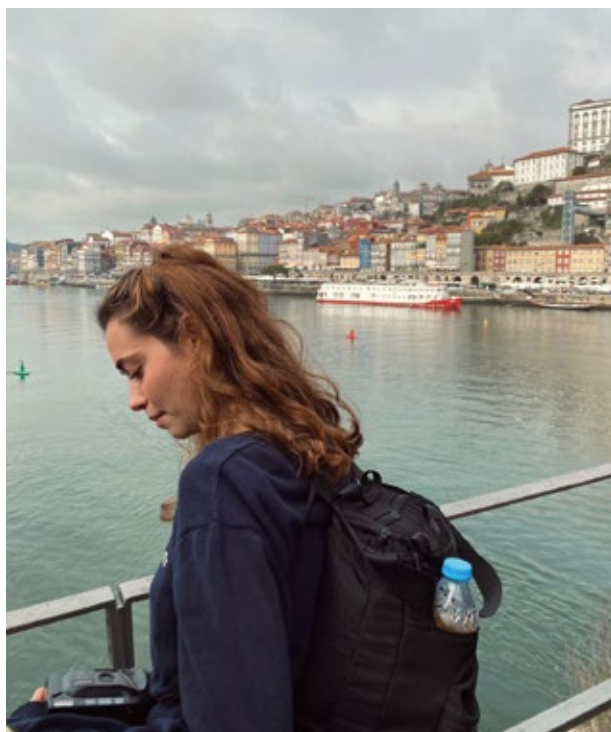

e la comoditat i la confiança a la desconexió total. Porto em va rebre fa quatre mesos amb un sorprenent sol espaterrant, la força del riu i un idioma xiuxiuejant. Quatre mesos atrapada pels contrastos de la ciutat, on conviuen

avingudes d'arquitectura parisenca i carrerons amb façanes enrajolades. Un destí amb essència de ciutat-poble, característica que em trasllada a Manresa i em fa sentir més a prop de casa.

L'experiència Erasmus la vaig viure, a l'inici, amb unes expectatives desmesurades. Ningú t'avisava que comença sent difícil i que, encara que valgui la pena, s'ha d'invertir molta energia per fer-te lloc entre tanta novetat. És cert que et transforma, t'espavila i et remou. T'obliga a reflexionar, a revisar-te, a observar i en el meu cas tot s'ha traduït en una estima molt especial pels espais i les persones testimonis d'aquest procés. Començar a aprendre l'idioma va ser el primer pas per sentir-me part de la ciutat, tot i que el *portunhol* (barreja de portuguès i espanyol) s'ha convertit en la meua forma de comunicació diària. A la universitat, on estudio Periodisme, la immersió lingüística ha estat total. Estudiar des d'aquí ha implicat un canvi de perspectiva a nivell acadèmic molt gran. Una preparació més pràctica i més curta, que sol donar espais per al debat i l'opinió. El segon pas va ser provar la tradicional cuina portuguesa, on la carn, el peix i el dolç en són els ingredients protagonistes. La *francesinha* ha estat, per descomptat, el descobriment més curiós; una bomba de carn, pa i salsa que no deixa ningú indiferent.

L'energia dels portuguesos i la seva hospitalitat és un dels grans al·licients de la ciutat. Tradició compartida de sobretaula i trobades amistoses, acompanyades sempre de cafè. Les primeres impressions, després de quatre mesos a la ciutat, m'han portat a entendre que es tracta d'un país tradicional, de costums i valors familiars, on la religió forma part important de la vida quotidiana. Caminar pel centre històric de Porto és un viatge en el temps, un salt que et

Marta Cárdenas al pont Don Luis I, de Porto

retorna als oficis manuals, a les antiguitats, al comerç local, als menús diaris, a la nostàlgia i l'essència de barri. Sens dubte, la millor manera de veure Porto és fer-ho des de dalt, durant la posta de sol –les millors que he vist mai–, travessant el famós *ponte* Don Luis I. Un mar de teulades taronges que desemboca al riu Douro, que ressegueix, majestuós, el perfil de la ciutat.

És curiós i em fa especial il·lusió ser jo ara la que m'escrigui a mi mateixa des d'una altra ciutat. Haver recopilat vides, ciutats i països durant els últims mesos per a aquesta secció de la revista m'ha fet estimar casa, Manresa, a un altre nivell. Tot i que també m'ha ensenyat que he viscut i visc el canvi d'una forma molt privilegiada.

Marta Cárdenas és redactora de la revista i fa un Erasmus a la Universitat de Porto (Portugal)

L'aerotèrmica, una opció eficient

Josep M. Macià Roldan,
gerent i secretari tècnic del Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Manresa

a podem confondre amb un sistema de climatització convencional de bomba de calor que fem servir per escalfar o refredar els locals, perquè els equips instal·lats són molt semblants. Les bombes de calor són els denominats sistemes aire-aire o

d'expansió directa d'un refrigerant, que és qui possibilita l'acció buscada, i per aconseguir-ho escalfem o refredem l'aire de l'espai on es troba situada la màquina interior que actua per contacte amb el circuit per on circula el fluid refrigerant. Aquests fluids tenen la capacitat d'absorbir calor a una baixa pressió i baixa temperatura, i el cedeix a alta pressió i alta temperatura, cosa que inicialment podríem no entendre! Aquest és el principi de funcionament de les neveres, on refredem l'aire de l'interior de la nevera absorbint la calor que hi ha, aquesta calor el refrigerant la utilitza per condensar-se en la reixa de la part posterior de la nevera, on es dissipa. El resultat és el refredament de l'aire interior, que és limitat en quantitat i aïllat tèrmicament. Si invertim el cicle, aconseguiríem l'efecte contrari, escalfar l'interior del recinte. Això és la bomba de calor *inverter* que tots coneixem.

El circuit tipus està format per un compressor que eleva la pressió del refrigerant, un evaporador –on s'expandeix el refrigerant i cedeix la pressió i passa d'estat líquid a gas absorbint calor per fer el canvi d'estat– situat dins la nevera i el condensador esmentat, on torna a canviar d'estat, ara de gas a líquid alliberant calor. A continuació es tornarà a comprimir i així de forma continua i repetitiva. L'aerotèrmica funciona diferent i de manera més eficient i sostenible. Per què? Doncs perquè el que fa és aprofitar l'energia que ja té l'aire. Extreu la calor d'un aire exterior que ens envolta i que es capta amb uns ventiladors i mitjançant el circuit termodinàmic tipus bomba de calor explicat en el paràgraf anterior cedeix aquesta energia en forma de calor generalment a un circuit d'aigua. Per això s'anomena també sistema aire-aigua. Això ho fa amb un petit consum elèctric i sempre es genera més energia de la que es consumeix. Aquí hi ha la clau. Aproximadament, aconseguim 4 kW de potència calorífica per cada kW consumit en electricitat, que és el que pagarem.

Es tracta d'una energia que en un alt percentatge és renovable; tot el marge entre el kW no renovable i els 4 kW. Això és el balanç energètic de què parlen les Directives Europees. El manteniment és pràcticament nul, assimilable al domèstic. Quin manteniment fem a la nostra nevera? No genera residus, no necessita combustions, no produeix fums, és molt segur i els riscos són molt baixos. Emet poc CO₂. Podem connectar-la a radiadors, a terres radiant, a fancoils, etc. I en associar-se a un circuit d'aigua, quan aquesta aigua hagi treballat per generar-nos la climatització desitjada, podem reaprofitar-la com a Aigua Calenta Sanitària (ACS). Aquí caldrà un estudi de les necessitats i un correcte dimensionat de la instal·lació, però ja veiem que és del tot possible! Una meravella oi? Però abans de córrer a demanar pressupost, tingueu en compte els desavantatges, que també n'hi ha. Els costos inicials són més alts que si parlem de bombes de calor convencionals, el sistema és més complex i més complet que el simple circuit de refrigeració tancat reversible termodinàmic. Necessitarem una unitat exterior important, la que extreu calor de l'aire exterior, i per això necessitarem espais adequats. També haurem de tenir en compte la temperatura exterior del lloc on vulguem fer la instal·lació. Temperatures extremes penalitzaran aquest rendiment descrit. Es pretén que sigui un dels sistemes preferents per a la climatització d'espais, per aconseguir la descarbonització del planeta.

Què caracteritza al Bages, si parlem de l'àmbit fundacional?

Jo destacaria, sens dubte, l'ocupació que genera, quasi 4400 llocs de treball. De fet és la comarca líder amb en importància de la ocupació en fundacions sobre la ocupació total (6%). El Bages és un exemple de la resiliència del món fundacional i la seva adaptabilitat a les circumstàncies, per complexos que siguin.

Les fundacions són entitats sense ànim de lucre que desenvolupen una tasca social important. Creu que la societat n'és conscient o encara s'ha de fer molta pedagogia al respecte?

A Catalunya hi ha una gran tradició de fundacions, però encara hi ha un nivell de coneixement relativament baix. Cal fer una tasca continuada que permeti anar explicant el que són i el que fan les fundacions per ajudar a tirar endavant la societat, permetent incorporar-les així a l'imaginari col·lectiu, explicant com sense aquestes entitats la nostra manera de viure no podria ser la mateixa.

Per situar-nos en un context comprensible i dimensionar al món fundacional, que representen a Catalunya les fundacions avui en dia?

A Catalunya hi ha unes 2.000 fundacions actives, que donen feina a més de 90.000 empleats i més de 40.000 voluntaris, representant aproximadament un 1,5% de l'economia de Catalunya, xifres molt més importants que les d'altres sectors potser més ben coneguts o publicitats.

90.000 empleats i més de 42.000 voluntaris són unes xifres realment importants...

L'ocupació del sector fundacional és molt important i resilient, creix permanentment inclús en les etapes de crisi de l'economia del país. Representa aproximadament el 2,5% de tots els llocs de treball del país, superant clarament altres sectors com la indústria de productes alimentaris (64.000 empleats), o la de farmacèutics (20.000 empleats), o representant el doble de l'ocupació que presenten les cooperatives de Catalunya (42.000 empleats).

ENTREVISTA AL PRESIDENT DE LA COORDINADORA CATALANA DE FUNDACIONS Pere Fàbregas

Entenc que és un sector divers...

Es un sector molt divers, hi ha fundacions realitzant la seva tasca en pràcticament tots els sectors: temes socials (persones amb discapacitat, gent gran, joves, immigrants, pobres, persones en risc d'exclusió social o amb problemes de violència, ...), cultura (museus, teatres, sales de concerts, cultura popular, ...), en el món de la salut (hospitals, sociosanitari, ...), ensenyament (escoles, formació professional, escoles de segona oportunitat, ...), recerca (biomèdica, tecnològica, social, ...), universitats (transferència de tecnologia, institucions universitàries, ...) esport (clubs esportius, ...) cooperació internacional (ajut a tercers països, ...) i tants d'altres.

Vostè defensa aferrissadament que d'aquesta crisi només podrem sortir a través de l'ajuda mútua i la col·laboració, de les entitats tant públiques com privades. Pot explicar aquesta idea?

A vegades, i normal-

ment per motius ideològics, es presenta una falsa confrontació, una antinòmia, entre la gestió pública i la gestió privada. És un plantejament poc enriquidor. La societat té molts i greus problemes que amb el temps van creixent: puja la pobresa, la discriminació, venen crisis econòmiques i també sanitàries greus, s'albira una crisi ambiental d'una gran complexitat, en aquest context posar-se a discutir sobre públic o privat, com si estiguéssim a finals del segle XIX és poc enriquidor, senzillament fa falta l'aportació de tot i de tots, actuant de manera harmònica.

La propietat pública o privada és poc transcendent, cal veure qui fixa les regles del joc, quin sistema de transparència i controls s'estableixen, per tots els actors. Finalment el més important és la qualitat de les persones involucrades en tirar endavant la societat, el seu esperit de lluita, el seu esperit de servei, i evidentment la seva qualificació professional i humana.

Sembla que el món anglosaxó té molt més clar el paper de les fundacions a la societat... És que aquí pensem que l'Estat ho ha de resoldre tot?

Al món anglosaxó, tenen clar que la gent ha de tornar a la societat, com a mínim, una part del que la societat li ha aportat per poder tirar endavant. Només cal veure com les persones que han estudiat a una universitat l'ajuden econòmicament perquè pugui seguir ensenyant a les noves generacions. Al Giving Pledge, aquell compromís promogut pel Bill Gates de donar com a mínim la meitat del patrimoni per fer avançar la societat. Aquí ens hem acostumat a l'estat protector que jo ens ho resoldrà tot, però les necessitats augmenten de forma continuada i exponencialment.

Per una altra banda, l'Estat té una limitació clara en el que pot fer, no pot apujar els impostos sense límit, ni es pot endeutar sense límit, per tant, cal que la gent s'organitzi per aportar també a la societat i ajudar la a tirar endavant. I per això,

probablement, el millor instrument són les fundacions, entitats sense afany de lucre al servei de les persones.

Ara s'està debatent una futura Llei del Mecenatge al Congrés dels diputats. Si poguéssim demanar un parell o tres de mesures concretes al legislador, quines serien?

Permeti que el corregeixi el que s'ha presentat al Congrés no és una llei del mecenatge, en el sentit que és ser mecenes, com s'ha de treballar pel seu reconeixement social, etc., sinó una proposició de llei per actualitzar la llei del règim fiscal de les entitats sense fins lucratius i dels incentius fiscals al mecenatge, és a dir és una llei fiscal.

Potser les mesures que creiem més importants a considerar serien:

► Com és conegut la donació dels primers 150 euros té una desgravació important d'impostos, actualment un 80%, penssem que seria important ampliar el límit de 150 a 300 euros, per ajudar a la

ciutadania a avançar en aquest terreny.

► També introduir nous conceptes en l'àmbit dels fons patrimonials indisponibles, que permetin avançar i facilitar la introducció en el nostre marc legislatiu de fórmules innovadores que permetin la modernització del sector fundacional, com els endowments americans o les fundacions abrites franceses, entre d'altres.

Per què costa tant en aquest país afavorir amb mesures fiscals la filantropia?

Hi ha una visió des de la hisenda pública molt recaptatòria, i menys d'utilització dels impostos per fer política pública, i a vegades costa veure que fomentar la filantropia des de l'administració pública ajuda a involucrar la ciutadania en els problemes de la societat.

El món fundacional s'ha desenvolupat en els últims anys, tenint en l'actualitat més de 2000 fundacions actives. A què creu que és degut aquest fenomen?

Es evident que la fundació com a instrument és molt antic, hi ha fundacions existents a Catalunya creades el segle XII, però també a la vegada és molt modern, mes de la meitat de les fundacions existents a Catalunya s'han constituït en els darrers vint anys. La fundació és un instrument d'una gran utilitat, si no es busca el benefici econòmic, sinó la maximització del servei als ciutadans i a la societat en general, és un instrument molt controlat, d'una gran serietat i aportador de valors.

Catalunya té una gran tradició fundacional. S'ha estès al territori?

La presència en el territori és un concepte molt important, la Unió Europea quan parla de fundacions, permanentment parla de la seva proximitat, aquest és un valor fonamental, cal estar propers per entendre les petites realitats.

En el cas de Catalunya, tenim fundacions a totes les comarques, al Barcelonès hi ha una mica menys de la meitat, estant el restant 50 i escassos per cent distribuït per tot el país.

Peix blau, petit i fresc

Blanca Soler

Manresa no és una ciutat pesquera, però té peixateries a cada cantonada. Com a éssers humans, necessitem consumir peix perquè és una font de proteïna animal que ens ajuda a crear múscul i teixit, entre d'altres. Segurament heu sentit dir que hi ha dues varietats de peix: el blanc i el blau. Es recomana consumir peix blau al migdia i peix blanc a la nit, ja que el blau conté més àcids grassos poliinsaturats com l'òmega 3. És preferible que el peix blau que s'hagi de consumir, sigui petit ja que està menys contaminat. Així doncs, d'entre la varietat de peix blau, en trobem diferents espècies, sigui a la peixateria, congelat o en conserva, com ara sardines, anxoves, cavalla, truita de riu, congres, tonyina, bonítol, salmó, etc. Tots ells bastant reconeguts a nivell organolèptic, però quina és la diferència entre el bonítol i la tonyina?

El bonítol i la tonyina pertanyen a la família dels túnids, però provenen d'espècies diferents i es confonen bastant per la semblança a nivell estètic. Ambdós són rics en minerals, àcids grassos poliinsaturats i rics en vitamina B, malgrat que la tonyina sol ser més greixosa que el bonítol. El bonítol del nord, també conegut com a tonyina blanca, sol ser capturat a les aigües del Cantàbric i de l'Atlàntic, en canvi la

«És preferible que el peix blau que s'hagi de consumir sigui petit, perquè està menys contaminat»

tonyina es pesca a tot el món i es comercialitza arreu per l'alt consum de sushi. Pel que fa al paladar, el bonítol sol tenir una ventresca més saborosa que la tonyina, ja que és més aspra i més fosca. Però a vegades, si la tonyi-

na és clara, és quan ens fa confondre i pensar que estem comprant bonítol.

La mitjana de pes de les tonyines oscil·la entre 220 i 250 quilos i solen ser més grosses que el bonítol, ja que aquest no s'enfila gaire més dels trenta quilos. Així doncs, és preferible que acostumem les papilles gustatives al bonítol, ja que és un peix blau ric en nutrients i amb un baix nivell de disruptors endocrins gràcies a la seva mida i poca contaminació, tot i que sigui poc apreciat pels consumidors. A l'hora de comprar peix, és preferible que sigui fresc abans que congelat, però cal que compleixi un requizell de característiques a nivell d'aspecte. Que els ulls brillin, que la pell estigui tensa i rígida, que faci olor de mar, que no presenti secrecions, que l'abdomen brilli i no presenti taques, que l'anús es trobi tancat i que les espines siguin dures, de color blanc nacre. En el cas que no es pugui comprar peix fresc, si es compra en conserva que sigui amb oli d'oliva verge i de bona qualitat.

La balma de Can Solà

Josep M. Mata-Perelló / Josep Girabal Guitart
(Geoparc Mundial UNESCO de la Catalunya Central)

La balma de Can Solà es troba situada al terme del Bruc, en els seus sectors centrals, dintre de l'antic terme del Castell de la Guàrdia, fronterer amb el terme bagenc de Sant Salvador de Guardiola, molt propera al Coll del Bruc i també al terme de Castellolí.

Aquest indret ocupa una posició lleugerament enclotada, a la capçalera de la riera de Pierola, afluent del riu Anoia, i es localitza en un lloc molt proper a Can Solà de la Roca i a Can Ventura, a tocar de l'antiga carretera N-II (al nord del túnel del Bruc) i de la urbanització de Montserrat Parc, per on s'hi accedeix. Situada a la Depressió Geològica de l'Ebre (o Conca Geològica de l'Ebre), una de les tres unitats geològiques que constitueixen el sòl i el subsòl de Catalunya, es localitza en un indret molt proper a una de les dues altres unitats geològiques de Catalunya, la Serralada Prelitoral Catalana (del Sistema Mediterrani). Precisament, molt prop del lloc on es troba la balma, aquesta serralada encavalca a la depressió, al paratge de Roques Blanques, en un lloc on hi ha una extraordinària complexitat geològica. Tot i situar-se a menys de dos quilòmetres de l'encavalcament acabat d'esmentar, els materials geològics que apareixen a la balma de Can Solà es troben poc afectats per aquest accident tectònic, almenys aparentment, tret de diverses fractures, visibles a l'interior de la balma. Aquesta es localitza sobre un aflora-

Nom del paratge: Balma de Can Solà. **Situació:** Aquest indret forma part de l'actual terme municipal del Bruc, tot i que va ser del terme del Castell de la Guàrdia. **Situació geològica:** Forma part de la Depressió Geològica de l'Ebre (o Conca Geològica de l'Ebre), molt a prop dels denominats Altiplans Meridionals (dels quals Montserrat és el seu màxim exponent). Com correspon a la seva situació, els materials són força detrítics. En efecte, hi afloren nivells de conglomerats carbonatats que pertanyen al Cenozoic (concretament a l'Eocè) i tenen una antiguitat d'uns 45-55 milions d'anys. **Importància geològica:** És una de les balmes més grans de Catalunya, i sense cap mena de dubte, la més gran de la Catalunya Central. **Materials geològics:** La balma es troba situada entre afloraments dels materials detrítics dels mantells al·luvials de la Depressió Geològica de l'Ebre. **Accessos:** El més senzill és accedir-hi des de la carretera N-II, partint del km 572¹, baixant cap al Sud. S'hi arriba en uns deu minuts; però la baixada és perillosa si ha plogut, ja que el camí transcorre entre blocs i fragments de calcària.

ment de materials de l'Eocè, d'uns 45-55 milions d'anys amb uns nivells de conglomerats (pinyolencs) molt carbonatats, que apareixen formant uns estrats molt potents.

Pel que fa a les característiques de la balma, cal dir que és una de les més grans de Catalunya. Té una llargària que sobrepassa lleugerament els 200 metres, mentre que la fondària és d'uns 35 metres i l'alçada és d'uns 17 metres, a la part central. A l'interior hi ha una surgència d'aigua, de cabal força variable. Com que l'aigua naixent ha circulat a través de roques carbonatades, ha originat un interessant dipòsit de tosca. Sembla que aquestes aigües van ser emprades per regar, alhora que la balma era utilitzada com a aixopluc del bestiar.

Paraules buides

Ignasi Cebrian

Paisatge sostenible (?) nadalenc del Pirineu

Una imatge val més que mil paraules? O una paraula val més que mil imatges? Tant les imatges com les paraules poden tenir molts significats al mateix temps o només tenir-ne un de clar i definit. Un

exemple de paraula amb molts

significats és la del desenvolupament sostenible o sostenibilitat. Què vol dir ser sostenible? No tothom quan fa servir aquesta paraula vol dir el mateix. Quan neix aquest concepte i per què? Quan una persona és sostenible? Quan una comunitat és sostenible? Quan una activitat humana és sostenible? El concepte apareix per primera vegada l'any 1987 en l'Informe Brundtland redactat per la Comissió Mundial de Medi i Desenvolupament de les Nacions Unides. I serà durant la Cimera de la Terra de l'any 1992 a Rio de Janeiro que s'estableix una definició de partida: un desenvolupament que satisfà les necessitats de les generacions presents sense comprometre les possibilitats de les generacions futures, perquè puguin atendre les seves pròpies necessitats. Una persona, una comunitat, un ecosistema, una ciutat, un país, el món, és sostenible quan consumeix o gasta recursos donant temps perquè hi hagi

una regeneració. Per exemple, no cremarem el bosc sencer, només farem servir la llenya que ha crescut aquell any. No ens menjarem la gallina, sinó que intentarem només plegar els ous que va ponent. No pescarem tots els peixos del riu, en deixarem uns quants per tenir-ne l'any vinent.

Una comunitat és sostenible, també, quan s'estableix equitat entre els seus membres. Quan tothom participa en les decisions polítiques. I, sobretot, quan tenim un sistema econòmic sa, que es basa en el present, en allò que tenim ara, i no en bombolles futures, en allò que podria ser. Malgrat tot, és una definició feble i no compartida per tothom, de la qual s'han extret molts significats, segons interessos. Aquest concepte ha perdut el sentit, s'ha tornat una paraula buida. Hi ha gent que el fa servir sense saber què vol dir, només perquè està de moda o per donar unes pinzellades de color verd al seu discurs. Abans s'utilitzava la paraula *ecològic*, ara toca *sostenibilitat* o *desenvolupament sostenible*. Sabent això, queda clar que hi ha gent que no sap fer servir la paraula correctament o moltes de les realitats que ens envolten són del tot insostenibles: hem estirat més el braç que la màniga. Ens hem quedat sense boscos, sense gallina, sense peixos i sense futur?

**«El somni de Fibracat
és aconseguir un milió
de clients a Catalunya
el 2025»**

MERITXELL BAUTISTA QUIÑONES

Jordi Sardans
Fotos: Mercè Rial

Empresària i cofundadora amb Josep Olivet de Fibracat, de la qual són consellers delegats, i presidenta de Fibracat TV, en l'empresa creada amb Josep Olivet han fet un canvi societatari dins del grup Avatel, tot i mantenir la independència d'actuació. Consellera de la Fundació Internacional de Dones Emprenedores (FIDEM), ambaixadora de la Fundació SheLeader i feminista convençuda, des del 2020 ha rebut premis com el Dona Tic, del Departament de Polítiques Digitals i Territori, el premi internacional IWECE, el Talent Cambra per a Fibracat TV o el de l'Associació de Joves Empresaris de Catalunya, per l'aposta decidida per l'ús del català.

Quins són els orígens de l'empresa?

—Josep Olivet va crear Altecom, Alta Tecnologia en Comunicacions

SL, empresa que va fundar de molt jove i que encara dirigeix. Amb el temps, passa de fer pàgines web a crear una infraestructura d'internet via radioenllaç a

tot Catalunya. Amb el desenvolupament d'internet, el 2010 va posar les bases d'un projecte de fibra òptica a Manresa. El 2012, quan conec el Josep, començava a veure la necessitat de dur a terme el seu gran projecte, que requeria aspectes tècnics i també de la part empresarial i vendes. M'explica el que vol fer i em demana que l'ajudi. Conjuntament, donem nom i forma a Fibracat. Vam crear-ne la marca i tota l'estructura d'empresa

que tenim actualment. Vam professionalitzar el que fins aleshores havia estat un projecte familiar i vam fer una nova empresa que es començaria a explotar comercialment a finals de setembre del 2013, quan es presenta oficialment en societat acompanyada d'una pàgina web i amb la il·lusió d'un projecte de país. Som el primer operador català a Europa que ofereix mil *megues* a particulars i convertim Manresa en la ciutat més ràpida en connexions a internet d'Europa (2014). Em vaig dedicar a muntar les bases de l'empresa per ser l'operador que som avui, ja que, insisteixo, veníem d'una de caràcter familiar i calia professionalitzar-la i preparar-la per al futur.

Fibracat

—Heu passat de tocar el que no sona als grans operadors a una situació diferent?

—Continuem tocant-los el que no sona, però de fet ara amb més força que abans i amb més intensitat perquè tenim més opcions de fer-ho. Fibracat va néixer amb la intenció de crear un operador que fos líder i potent a Catalunya, amb la mentalitat empresarial de ser l'operador de referència al nostre país i competir amb els grans operadors nacionals. Fibracat continua a Manresa i pràcticament no ha canviat res, tret que els socis abans eren mare i fill i ara hi ha molta més gent amb l'entrada del holding Avatel, empresa que fa servir fons d'inversió internacionals i arriba a tot l'estat espanyol. Ara Fibracat té molts més socis i l'operació ens dona el pulmó financer per arribar al somni d'aconseguir el milió de clients a Catalunya, de cara al 2025. De moment, hem pogut ampliar les inversions. Fibracat no és una marca sense res al darrere, sinó una empresa amb molta inversió en milions d'euros en cable al nostre país. Continuem invertint al territori i contractant més gent, ampliem les oficines i mantenim la central a Manresa amb unes noves instal·lacions per muntar-hi una gran oficina. Mantenim totes les botigues, especialment la del Passeig, i en som els consellers delegats.

—Sense xarxa pròpia no hi ha independència?

—És clar. Quan subcontractes, relloques o depens d'un tercer estàs fotut. Al final sempre hi ha un fil conductor que et porta a Madrid. A Catalunya tenim, per exemple, Xarxa Oberta, que és una xarxa neutra de la Generalitat amb fibra

fosca, a partir de la qual els operadors ens podem connectar. Xarxa Oberta és de Cellnex, una empresa de Florentino Pérez. Hi ha també algunes empreses que s'exploten amb marques creades des de Madrid com a operadors a Catalunya que simplement fan de revenedors, sense fer cap inversió en cable. La clau de l'èxit de Fibracat és que vam decidir no invertir tots els diners en una marca, sinó en cable i infraestructura com hem fet sempre. Hem muntat una infraestructura a Catalunya que nosaltres podem gestionar. Ara continuem tirant cable. Som els únics en telefonia mòbil que tenim un sistema propi en gestió de les targetes SIM, amb codi propi internacional, perquè som operadors totalment independents, sigui qui sigui l'accionariat. No som revenedors. Evidentment, no hem col·locat antenes de telefonia mòbil a tot Catalunya, perquè tenim un acord de roaming nacional amb Orange i fem servir les seves a tot Espanya. I a la resta de països tenim acord amb més de 380 operadors a nivell mundial.

—Com us expandiu?

—De manera total a Catalunya al 2019, quan vam fer el salt. És el Pla Fibracat 2025, en què s'ha de passar en quatre anys dels 55.000 clients a un milió, a través d'una gran inversió que abans no teníem. Es tracta de continuar creixent en xarxa pròpia, amb més i millor inversió de màrqueting, tot continuant mantenint la qualitat, per poder competir seriosament amb els grans operadors, ja que ara tenim un gran pulmó per fer-ho.

—Com valoren el rebombori arran de la venda de les accions?

—Totalment injust, especialment a Manresa, perquè nosaltres continuem invertint. El projecte continua igual i amb el Josep som els consellers delegats, com a responsables i amb la mateixa autoritat de sempre. Al final és igual qui sigui l'accionariat, vam apostar per continuar a Manresa, després d'haver aconseguit una inversió important per a Catalunya, per a la nostra empresa i per assolir els objectius que tenim des de l'inici. És una decisió totalment empresarial. Com que Fibracat és el nostre fill, vam tenir clar que el projecte estava blindat des del moment que el Josep i jo vam revisar l'evolució del mercat: sabíem quina inversió necessitàvem, però no la teníem, així que vam buscar alter-

natives per aconseguir-la. Quan parlem de blindatge volem dir que continuem a Manresa, amb els mateixos treballadors i creixent, amb nosaltres dos mantenint el lideratge de l'empresa i obtenint la inversió econòmica necessària per assolir els nostres objectius.

—Com us va afectar la pandèmia?

—A Fibracat no ens va afectar pel que fa a la pèrdua de negoci, va passar tot el contrari. Com que em va afectar molt a nivell emocional tot el que estava passant, em vaig dedicar a intentar ajudar els altres en tots els projectes que vaig poder, sense mirar els comptes de resultats. Es tractava d'agrair d'alguna manera el fet que no patíem perquè haguéssim de tancar el negoci l'endemà i teníem les eines per ajudar. Em vaig implicar en projectes com *La última llamada*, on vam donar targetes SIM a hospitals perquè els malalts poguessin parlar amb les seves famílies; vam col·laborar en el projecte de Sor Lucía Caram per ajudar-nos a estudiar al Banc d'Aliments; o amb el TelecomuniCAT, impulsat per la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) i la Societat Catalana de Tecnologia. Vam prioritzar la salut mental i la solidaritat per davant de tot.

—Us havíeu preparat prèviament?

—Vam ser previsors com a empresa tecnològica. Observant el que passava en d'altres països d'Europa, uns quinze dies abans del tancament teníem muntada una estructura interna perquè tothom pogués treballar des de casa seva. Ens vam assegurar que tingués-

sin les eines imprescindibles. Vam estar molt atents a la salut de la gent que treballa a Fibracat. Em preocupava la crisi, que va comportar que hi haguessin negocis tancats. I amb més temps per pensar, vam decidir crear Fibracat TV, que és un somni fet realitat i un punt d'inflexió en la meua vida.

Fibracat TV

—Com la vau tirar endavant?

—Amb una reunió informal, bàsicament per un tema publicitari, ens vam trobar amb el grup Godó. El Josep, que sempre va una mica per davant de tothom, va observar que hi havia un espai al seu múltiplex TDT i els vam fer una oferta. Fibracat TV és la televisió revolucionària i feminista. Emetem continguts innovadors i una programació centrada en dona i tecnologia (més del 50% del total). No fem pel·lícules, ni sèries ni programes convencionals, sinó espais divulgatius i entrevistes breus i, en alguns casos, amb formats que tenen semblances amb els que podem trobar a xarxes socials. Més

—Què vols dir quan afirmes que Fibracat TV ha de trencar els sostres de vidre?

—El que fem és donar veu a qui els mitjans de comunicació no li donaven. Volem trencar el panorama audiovisual amb nous formats i, sobretot, començar a parlar de dones i tecnologia, tot buscant referents femenins per trencar sostres, terres i parets de vidre, si fa falta, i per assolir canvis en la societat. És una feina que potser hauria de fer el sector públic, però penso que les empresàries hi tenim molt a dir. He decidit apostar i jugar-me els meus calés amb un projecte per deixar la societat millor, pels meus fills i els dels altres.

—Quina és la situació actual de Fibracat?

—De creixement i expansió. Amb el Pla 2025 molt clar i marcat. Amb més i millors inversions. La central es troba a Manresa. Mantenim encara una situació privilegiada de lideratge com a operadors a la Catalunya Central, però també som a Lleida, on vam habilitar tota una planta per atendre els nous

«Fibracat TV vol contribuir a avançar cap a una societat on la igualtat sigui real. No busquem un benefici econòmic, creem referents femenins per generar un canvi social»

del 80% de la programació és de producció pròpia i el 94% creada a Catalunya. Però el nostre gran tret diferencial és el manifest fundacional, que prioritza l'objectiu de contribuir a l'avanç cap a una societat on la igualtat sigui real, efectiva i definitiva. No hi busquem un benefici econòmic, creem referents femenins en diferents sectors per generar un canvi social. És un projecte que m'enorgulleix, per la valentia que implica.

—Quina és la vostra audiència?

—Som el segon canal autonòmic de TDT més vist a Catalunya, després de TV3, evidentment. Ocupem la freqüència que abans ocupava RAC105 i amb el 92% de cobertura garantit a tot el territori català. Tenim una mitjana de més 200.000 espectadors diaris. Els caps de setmana, a partir del divendres, fem unes sessions de discjòqueis en femení que tenen molt èxit. Hem arribat a puntes de 325.000 espectadors. M'agrada dir que ens miren més homes que dones. Som innovadores, hem buscat nous formats i tenim programes més dinàmics i digitals amb programes des d'un minut i amb un màxim de trenta.

clients, a Girona i Reus. Vam néixer com un operador local, però la nostra intenció sempre ha estat la de ser un operador de tot Catalunya, com ja fa temps que som. Donem servei a tot el país, tenim molta gent a Barcelona i també a Girona, on ens funcionen molt bé les vendes. Esperem un creixement important fins al 2023.

—Quina és la teua feina com a consellera de FIDEM?

—És una fundació internacional que promou l'emprenedoria femenina. En el cas català són dones molt potents del teixit empresarial. El meu granet de sorra és per col·laborar o tirar endavant projectes, com per exemple un a favor de les dones albaneses, a qui ajudo aportant una visió tecnològica i més moderna de la seva problemàtica.

Premis

—Des del 2020 et comencen a arribar premis...

—Em fan molta il·lusió perquè són un reconeixement a la feina ben feta i a l'esforç. La pròpia i personal i la de tot l'equip humà de Fibracat i Fibracat TV.

Dona Tic és un premi del Departament de Polítiques Digitals de la Generalitat, amb la intenció de crear referents en l'àmbit tecnològic, on hi ha poques dones. Em va fer una especial il·lusió i estic molt contenta. Mostra dones catalanes potents dins el sector tecnològic per crear aquests referents en les noies del demà. LIWEC està considerat un gran premi, un premi internacional que em va arribar a proposta de la Cambra de Comerç de Barcelona. Em van enviar el premi per missatger per la situació de pandèmia. El Premi Talent és per a Fibracat TV, del Catalonia Talent de Barcelona, i també hem rebut el premi de l'Associació de Joves Empresaris de Catalunya per la nostra aposta decidida per l'ús del català. És un reconeixement explícit a una televisió que funciona les 24 hores i en què el percentatge de català és d'un 90%. El 2021 també m'han atorgat el Women's Entrepreneurial Challenge i el premi de la Nit de les Telecomunicacions per la tasca de divulgació de les TIC.

—Un dels teus objectius és potenciar les dones en l'àmbit empresarial?

—Efectivament. Per això estic també com a mentora a la Fundació SheLeader, de Barcelona, que ajuda i promou les dones per assolir els seus projectes en l'àmbit empresarial, per intentar trencar els sostres de vidre. També soc vocal de la junta de la Societat Catalana de Tecnologia, que presideix Núria Salán i promou la tecnologia amb accions i esdeveniments per intentar interactuar amb universitats. Intento aportar la meua visió més femenina a nivell de comunicació. Soc sòcia de l'entitat Dones Emprenedores i Innovadores de Manresa (DEIM), que presideix la Roser Soler. Fan una feina molt bona, però poc reconeguda a la ciutat; intentar unir el teixit empresarial del Bages. Hi ha moltes *pimes* liderades per dones, a qui ajuden a tirar projectes endavant.

Feminista

—Quina va ser la teua participació en el programa *Revolució 4.0* de Catalunya Ràdio?

—Era col·laboradora i vaig participar-hi una temporada. Portava la veu femenina en defensa de les dones tecnològiques, en una part del programa en què les dones TECH i TIC eren protagonistes.

—Què vol dir ser feminista avui?

—D'entrada és una etiqueta, però és important pensar en la creació d'una societat igualitària, on no hi hagi diferències de gènere. Entenc el feminisme com a igualtat i penso que tothom ho hauria de ser. Quan ens col·loquen l'etiqueta de feminista o pitjor encara de *feminazi*, que evidentment no m'agrada gens, és lamentable. Aquests senyors que s'ajunten a Davos i fan unes previsions del que passarà en el món van dir que no s'assoliria una societat igualitària fins a l'any 2156. No em penso esperar tant. A més de les diferències de gènere, hi ha les de raça i és que no puc entendre com els éssers humans podem fer aquestes diferències. Tenim una societat on el cavall guanyador és un home *hetero*, blanc i caucàsic que triomfa en la societat actual. Això és racista, masclista i gens inclusiu. La realitat ens diu que hi ha moltes altres opcions i que per sort som diversos. En el meu cas lluito per aconseguir una societat igualitària a través del gènere i per evitar qualsevol

discriminació per raó de sexe, raça o orientació sexual.

—Com es podria eliminar la violència contra les dones?

—Educant per trencar amb els estereotips marcats culturalment i en la societat, canviant una educació masclista de base que ajuda perquè alguns es creguin superiors. No només parlo de violència de gènere sinó de qualsevol altre violència, com ara contra la diversitat sexual. Penso que amb l'educació es podrà solucionar, però també calen lleis efectives per evitar el que està passant.

—El president Puigdemont va poder votar l'1 d'octubre del 2017 gràcies a vosaltres?

—Va votar perquè un operador de Girona va posar la xarxa, i aquest operador es va connectar a nosaltres. Dins l'empresa no només tenim Fibracat (operador de fibra òptica), sinó que també hi ha Altecó com a majorista a internet,

la base sobre la qual s'ha anat construint tot. Fibracat és un client d'Altecó, de la mateixa manera que molts operadors de Catalunya es connecten a la nostra xarxa d'Altecó. És el majorista que et permet accedir a internet. L'operador de Girona es connecta a internet amb nosaltres perquè sap que no tallem cap accés. Ni censurem mai res. Aquí rau la importància de saber on ens connectem.

—És rendible patrocinar els equips femenins de waterpolo del Club Natació Manresa?

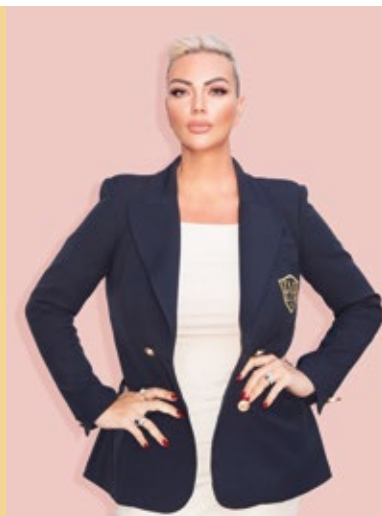
—No pas econòmicament, però mou valors. És ajudar la ciutat i el territori en un projecte en què crec. El Club Natació Manresa és un club que fa una aposta important per l'esport femení. Tenim sinergia i entenem que aquests clubs petits necessiten ajuda econòmica. No soc manresana de naixement, però me'n sento perquè visc en aquesta ciutat i perquè he decidit que els meus fills també hi visquin.

el perfil

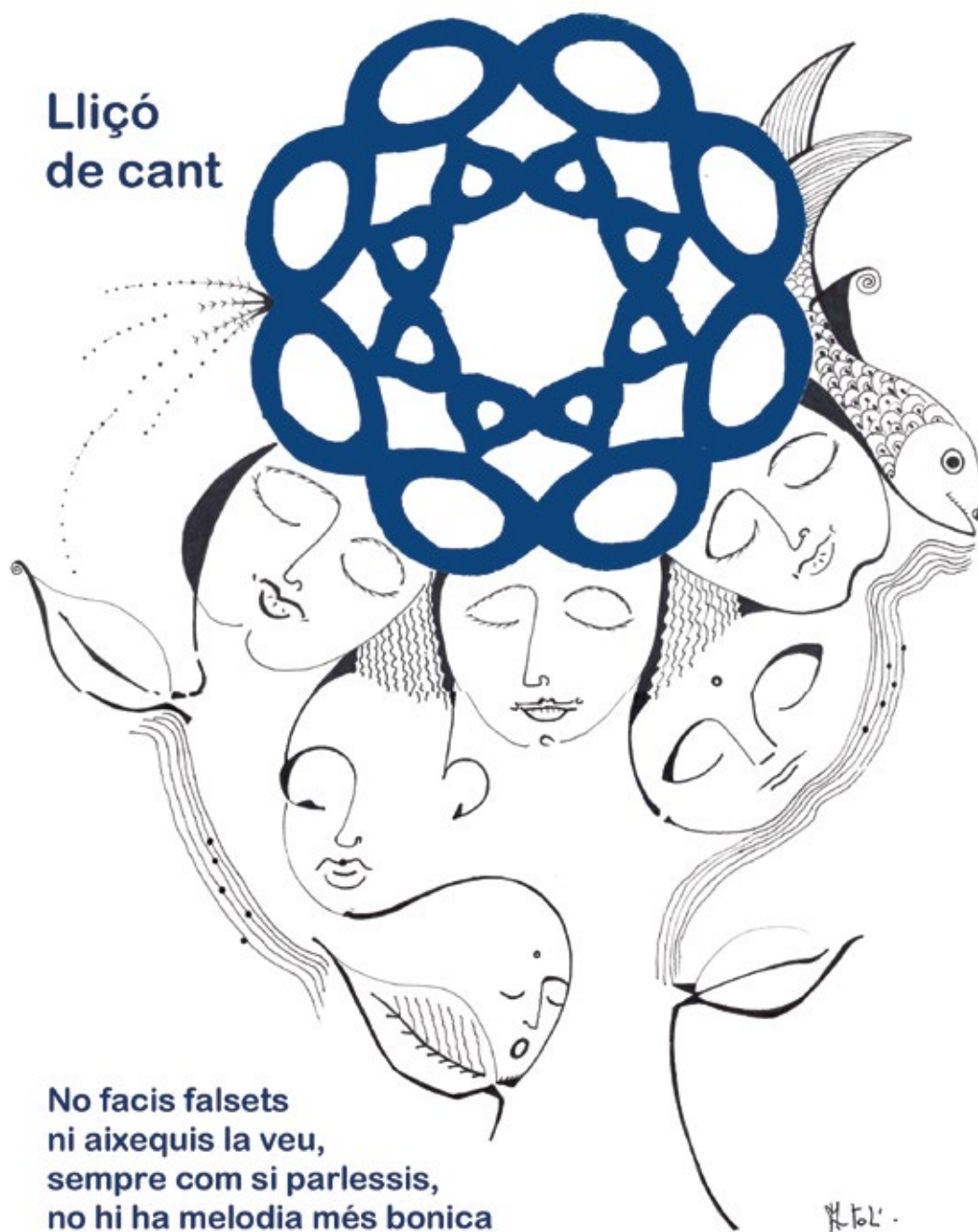
Meritxell Bautista Quiñones neix el 24 d'abril de 1978 a Montcada i Reixac. El seu pare, Josep Bautista, havia estat mecànic torner i cap de taller de Famosa Motores, de Barcelona. La mare, Lolita Quiñones, havia estat la directora de l'oficina comercial de Whirlpool. Comença a anar a escola a La Salle Montcada i és una de les set primeres nenes que hi entren, com a col·legi mixt, amb trenta nois a la classe. «La meua mare sempre em diu que vaig ser la primera a entrar-hi». Hi va fer des del parvulari fins a tercer de BUP, d'on va passar a La Salle Comtal, de Barcelona, fins a COU. Després ingressa a la Universitat de Barcelona, on estudia Dret i també fa la Diplomatura en Turisme i Direcció Hotelera a la Universitat Autònoma. «Dret no m'agradava gaire, però com que a casa em van ensenyar que si les coses es comencen, s'acaben, em vaig llicenciar». Va fer un Erasmus de Turisme a Àustria. Persona inquieta, a qui agrada fer moltes coses, a més dels estudis es va buscar la vida i en acabar COU va començar a treballar dels del 1996, als estius, a la multinacional americana d'electrodomèstics Whirlpool Europa, situada a la Vil·la Olímpica. Comença com a gestora de punt de venda i després passa a l'oficina comercial, on treballa a la central de compres, en la venda de rentadores i els ajuda en la gestió administrativa. Oficialment va treballar a Whirlpool, a proposta del director Ettore Rigo, del 2001 al 2004. Després continua amb Rigo a Newpol, com a directora de Màrqueting amb experiència en vendes. «Sempre m'he considerat més comercial que de màrqueting, encara que em posen aquest segell arreu». S'hi va estar fins al 2006, en què la fitxa com a mànager nacional la multinacional coreana LG

Electronics, on també és directora de vendes. Primer va estar a Sant Cugat i després al Prat de Llobregat. El 2011 la van traslladar a Madrid. S'estarà a l'empresa fins a l'1 d'abril de 2014, en què s'incorpora a Altecó. Casada amb Josep Olivet, tenen dos fills: Berta i Josep. Ha rebut diversos premis: Dona Tic, IWEC, Talent i AIJEC. Darrerament, cal remarcar el Women's Entrepreneurial Challenge.

Actualment és presidenta de Fibracat TV i, conjuntament amb Josep Olivet, consellera delegada de Fibracat. Consellera de la Fundació Internacional de la Dona Emprenedora (FIDEM), forma part com a socia de les Dones Emprenedores i Innovadores de Manresa (DEIM) i també de l'Associació Gironina d'Empreses (AGE). Mentora a la Fundació SheLeader de Barcelona, és vocal de la Societat Catalana de Tecnologia (SCT) de l'Institut d'Estudis Catalans. Ha estat considerada pel diari *El Mundo* com una de les dones més influents en telecomunicacions al 2020. Escollida per dos anys consecutius (2019 i 2020) com una de les Top 100 dones d'Espanya, col·labora amb CovidWarriors d'Andreu Veà. Feminista convençuda, creu que la violència de gènere només es resoldrà amb l'educació de les noves generacions i posant eines per eliminar-la de la nostra societat. Considera imprescindible ajudar l'esport femení i patrocina els equips femenins de waterpolo del Club Natació Manresa.

Lliçó de cant

No facis falsets
ni aixequis la veu,
sempre com si parlessis,
no hi ha melodia més bonica
que l'amagada
entre mots ben dits.
No et neguitegis,
una a una
les paraules s'enllacen
quan la veritat canta.

Text: Ricard Creus
Dibuix: Antolina Vilaseca

La Innocentada se suma a la celebració de l'any ignasià

Coincidint amb els 500 anys de l'estada d'Ignasi de Loiola a Manresa, del 4 al 6 de febrer es presentarà al Kursaal *Íñigo, l'home darrere el sant*, una farsa escrita per Carles Claret i dirigida per Jordi Gener. La 65a edició de la Innocentada s'escau en el vintè aniversari de la mort d'Agustí Soler i Mas, iniciador i mantenidor d'aquesta tradició teatral durant els primers 45 anys.

Jordi Estrada

Seguint amb el to de farsa i crítica de les Innocentades, a *Íñigo, l'home darrere el sant* s'ironitza sobre la proliferació de rodages a la ciutat en els darrers temps i també sobre el manresa d'adopció més internacional de la nostra història local, tot lligat per mitjà d'una hipotètica superproducció de la plataforma Petflix a l'entorn d'un foraster baix i coix, però tanmateix carismàtic i doner, interpretat al plató pel prestigiós actor Óscar Empanada, rèplica en broma de l'actor espanyol Óscar Jaenada. De rèpliques de noms de persones reals l'espectacle n'és ple: Cristòfer Portland, director del film; Úrsula Fricandó, *partenaire* del protagonista; Aleix Botés, cap de producció de Manresa Film Office; Pilar Nyogui, periodista del Canal Mandarina; Fina Arenal, cap de protocol de l'Ajuntament..., i és que, sempre en clau de comèdia, la trama combina com és habitual realitat i ficció, en un joc histriònic de cinema dins el cinema. Com en les darreres quatre edicions, Jordi Gener s'ocupa de la direcció artística; Ariadna Guitart, de la coreografia; Dolors Baró i Anna Grau, del vestuari;

Adrià Guitart, de la producció i Txell Vall, de la comunicació.

Agustí Soler i Mas, l'ànima de la Innocentada

La 65a edició de la Innocentada coincideix amb el vintè aniversari de la mort d'Agustí Soler i Mas, iniciador i mantenidor d'aquesta tradició teatral durant els primers 45 anys. Ell fou qui el 1957, en ple franquisme, «va inventar-se», en paraules del periodista cultural Joaquim Noguero, «una tradició ciutadana, única al nostre país». Segons Noguero, el seu pas per Art-Viu va infondre-li «una afició sincera i autèntica envers el teatre i la cultura». I remarca que «el seu teatre entronca amb el teatre popular català». Admet que «en aquella època jo exercia de periodista cultural de Regió7 i em limitava a analitzar cada peça com si només fos una obra teatral. Amb la perspectiva actual, allò sobrepassava el fet teatral: cada muntatge era un esdeveniment ciutadà, una mostra de la democratització de la cultura».

L'actor i director Joan Torrens posa en relleu la seva capacitat d'aglutinar voluntats, sense la qual un projecte tan

complex i de tanta envergadura com és la Innocentada no hauria reeixit: «L'Agustí era un líder natural, que encomanava entusiasme». De fet, Torrens entra en contacte amb Soler i Mas el 1975, quan aquest crea i dirigeix el Col·lectiu d'Actors Manresans, amb la intenció de reunir actors i actrius provinents d'altres grups escènics: elenc de la Seu, Art-Viu, Arlequí... Recorda com el primer muntatge representat va ser *Ja sé que no s'estila*, l'estiu del 1976, a la plaça Major. Es tractava d'una versió teatral a partir del guió de la Innocentada de l'any anterior. Des d'aleshores, Torrens col·laborarà esporàdicament en algunes Innocentades com a actor, i també com a director, el 2017, amb *Barroc Shop*. Explica que, durant els vuit o nou anys de funcionament del Col·lectiu d'Actors, l'obra que va funcionar millor va ser *Els llits de Valldemossa*, «amb la qual vam recórrer bona part de la geografia catalana, des de la Vall d'Aran a fins a Ulldecona o Olot, amb més d'un centenar de representacions».

El guionista i autor teatral Joan Barbé reconeix que «si he estat guionista ha estat gràcies a l'Agustí, a qui vaig conèi-

xer quan jo tenia disset anys». Recorda com després d'escriure *L'acusat número 11* per al grup Primer Acte, que dirigia Joaquim Manzano, Soler i Mas, que pateix un contratemps de salut, demana a Barbé d'escriure conjuntament el guió per a la Innocentada de l'any 1982. L'obra d'aquell any, inspirada en el llibre d'Eric Fromm, *L'art d'estimar*, es titularà *Fromm, Fromm, Ximm, Pomm* i la dirigirà Joan Cirera. Barbé, en morir l'Agustí el 2002, serà l'artífex, juntament amb la companyia La Bodega Teatre, de la continuïtat de la Innocentada: «Vam fer-ho amb la finalitat i el compromís de superar una situació d'impàs i aconseguir arribar a la cinquantesena edició, un número que l'obra de l'Agustí mereixia assolir». A partir del 2008 la Innocentada va ser gestionada per la comissió d'ex-actors, amb guions del mateix Barbé, Albert Casas, Jaume Costa i Ernest Macià. Finalment, des de l'any 2018 n'ha assumit la coordinació la comissió actual.

Les febrades de Navarcles, passant per Sùria

L'any 1990, vivint a Navarcles, a l'Agustí Soler i Mas van proposar-li de muntar un espectacle a l'estil de les Innocentades de Manresa per a la festa major d'hivern. I és així com va començar la tradició del que, més endavant, se'n van passar a dir les *febrades*, anomenades així perquè s'esqueien pels volts de Sant Valentí, el febrer. En aquestes obres (*El pito de Sant Benet*, *Parc Marcel·lí*, *Teixint les nostres melodies...*) es recreaven moments de la història del poble per mitjà de personatges que, en paraules del mateix Soler i Mas, «cerquen la seva identitat». Des del seu traspàs, l'actor,

Elenc de la Innocentada i comissió organitzadora de l'Agrupació Cultural del Bages (foto: Jesús Martínez)

dramaturg i director navarclí Jaume Costa va agafar el relleu de les febrades, i d'aleshores n'ha estat el guionista, el director o totes dues coses alhora.

Uns anys abans, la gent del Foment Cultural de Sùria va encarregar a Soler i Mas una obra per commemorar el centenari de l'epidèmia de còlera que va assolir la població. I així va néixer l'espectacle *Pell de poble*, estrenat el 1985, amb la participació de nombroses entitats i col·lectius de Sùria, i de la cobla Ciutat de Solsona. Segons explica Josep Peramiqúel, aleshores membre de la junta del Foment, «se'n van fer cinc representacions, totes a la plaça Major del barri vell, en un escenari a l'aire lliure, on havien tingut lloc els fets narrats». Del Soler i Mas guionista en destaca «l'habilitat quasi cinematogràfica a l'hora de muntar les escenes» i «la capacitat de

conjuminar dramatisme i humor». Després de *Pell de poble*, obra que fou representada novament el 2010 i el 2013, es va presentar un concert amb els temes musicals de l'obra, compostos per Joan Pelfort. Soler i Mas va participar també en la creació d'un muntatge sobre el mil·lenari de Catalunya, *Catalàunia 988*, i va escriure per als amics suriencs diverses biografies escèniques: Mercè Rodoreda, Montserrat Roig, Maria Aurèlia Capmany, Lola Anglada, Jaume Guilà, Àngels Garriga, Mary Santpere...

Tot un fenomen teatral

Amb més d'un centenar de peces escrites, Soler i Mas deu haver estat l'autor teatral bagenc més prolífic fins ara. Si bé és veritat que amb una producció tan elevada la qualitat de les obres sigui irregular, cal valorar cada text en funció de la finalitat i del gènere on s'inscriu (va-

LLIBRERIA – PAPERERIA
RUBIRALTA 100 anys

Born, 24
08241 Manresa

Tel. 938724130
rubiralta24@hotmail.com

EDICIONS **PARCIR** SELECTES
LLIBRES PARCIR

- Àngel Guimerà, 74
- 08241 Manresa
- Tel. 93 873 38 82
- www.parcir.com
- parcir@parcir.com

rietats, comèdia musical, obra dramàtica...). Tanmateix, com assenyala Noguerro, cal aproximar-nos a Soler i Mas com a fenomen teatral, únic i irrepetit en el panorama manresà. Crear un espectacle cada any, amb un guió, una música i unes coreografies diferents, un vestuari i una escenografia canviants, i amb un conjunt actoral nombrós i variat, només és possible si al capdavant hi ha algú com el Soler i Mas, «vitalista, positiu i capaç de generar il·lusió al seu voltant», destaca Costa. Per a Barbé, «creant la Innocentada l'Agustí va impulsar el desenvolupament de vocacions teatrals (i esmenta Jordi Purtí, Jordi del Rio, Pere Font, Teti Canal, Mireia Cirera o Jordi Muixí, entre altres noms), i va contribuir a mantenir i potenciar el públic teatral». Costa hi afegeix que «l'Agustí, amb la seva manera de fer, d'aglutinar tothom, i el seu humor crític i autocrític, sense ofendre, ajuda-

va a fer poble, a fer comunitat». Barbé va més enllà: «L'Agustí s'avançava al seu temps, tractant temes d'actualitat amb una mentalitat molt oberta, també des del punt de vista humà i intel·lectual». A tall d'exemple, a *La innocentada submarina*, el 1967, qüestiona l'autoritat militar; el 1973, amb *Els llits de Valldemossa*, advoca per l'alliberament de dona, i dissectiona la crisi de la família a *Apartat* 279, el 1977... Un altre dels elements destacables de Soler i Mas com a guionista i director era el seu sentit de l'humor, el qual, segons Torrens «era molt sui generis: sabia treure partit de les característiques físiques de tothom, començant per ell mateix, que explotava còmicament». I és que, com assenyala Torrens, «l'Agustí tenia una gran imaginació i un do irònic innat, que el feia capaç de treure punta dramàtica de tot, fins i tot del conflicte entre una sabata i un cordó».

A banda de concedir-li el Premi Oleguer Bisbal a títol pòstum, en la categoria de manresà més manresà, el 2003, Barbé es dol que «no se n'hagi valorat prou la vàlua teatral», i assegura que «si hagués nascut a Barcelona i hagués freqüentat l'ambient teatral de la capital, avui seria un dels grans autors del país». Afirmar que moltes de les seves obres, publicades per l'Editorial Millà dins la col·lecció *Catalunya Teatral*, han estat representades per molts de grups de teatre amateur. Malgrat que totes les persones consultades en aquest reportatge coincideixen a remarcar que el millor homenatge que es pot fer a l'Agustí Soler i Mas és continuar alçant cada any el teló de la Innocentada, també caldria, segons opina Barbé, reposar alguna de les seves obres més emblemàtiques i que algú, algun dia, es decideixi a escriure la història de l'inventor de la Innocentada.

lèxic a la manresana

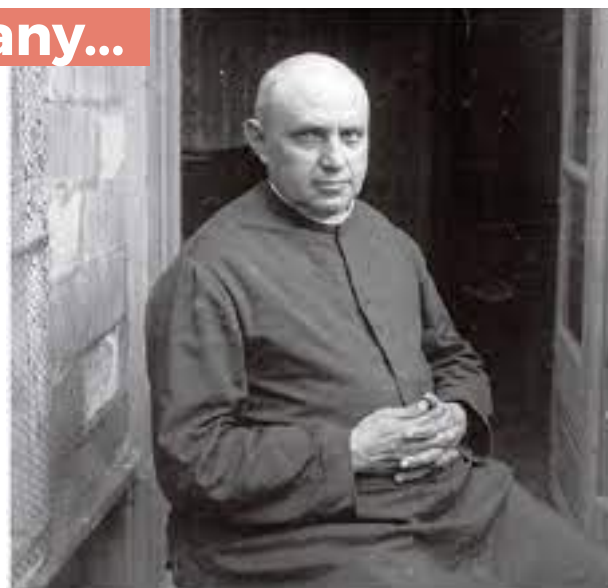
Qui no treballa en tot l'any...

Jaume Puig

Qui no treballa en tot l'any treballa en dia de Cap d'Any», diu la dita que van recollir Alcover i Moll per al seu diccionari, l'any 1921, a Manresa. I és que fa cent anys que el filòleg mallorquí Antoni Maria Alcover, de 59 anys, i el jove menorquí Francesc de Borja Moll, de 18, es van embarcar en una aventura que va culminar en l'elaboració d'un tresor lingüístic cabdal per al català, el conegut Diccionari Català-Valencià-Balear (DCVB). Van partir el 26 de juny de 1921 i van tornar a Mallorca amb el vapor Bellver, el 23 de novembre. A l'agost, el viatge transcorria per localitats com la Pobla de Segur, Sort, la Seu d'Urgell, Solsona... i Manresa.

Quinze anys abans, segons escriu en el seu *Dietari de l'excursió filològica*, mossèn Alcover ja havia visitat la nostra ciutat, acompanyat del Dr. Bernhard Shädel. En el dietari explica que hi van arribar amb tren el dia 1 de setembre i van ser rebuts a l'estació pel metge Oleguer Miró. Després de passar per la fonda Sant Domingo es van trobar a la farmàcia amb el doctor Josep Esteve, que li va presentar tres quaderns plens de paraules, d'acord amb les instruccions que li havia donat Alcover «per tal que trobàssem la feina preparada, en arribar-hi». Altres entrevistats van ser el pare Nonell a la Cova i el bisbe Torras i Bages, que hi era per la Festa Major.

Alguns dels refranys com el de l'encapçalament, que van

recollir a la nostra ciutat –i que evidentment també es deien en altres contrades– fan referència al pas del temps: «De Nadal a Carnestoltes, set setmanes desimboltes», «Qui s'arrauleix, el fred se'l menja». D'altres són més de del sentit de la vida: «Més val talent que pa de forment» o «Casa per jeure, vinya per ton beure i terra tota la que puguis veure». I per acabar un de ben fàcil: «El cavall de Sant Martí va viure fins que va morir». N'hi ha uns quants més i algun dia caldrà fer-ne esment, però serveixi l'article d'avui com a petit homenatge a unes persones que tant van fer, amb els mitjans de què disposaven ara fa just un segle.

Podeu fer arribar les vostres aportacions a elpou@elpou.cat o via Twitter, amb l'etiqueta [#bagesisme](https://twitter.com/bagesisme).

Nou local de la Casa del Sordmut (1979)

J. S. Foto: Manolo Sánchez

El 21 d'octubre de 1979, l'alcalde Joan Cornet, en presència del president de la *Casa del Sordmudo de Manresa y comarca*, Ezequiel Pérez Pedraza, amb companys de junta i socis, i membres del programa *Hablamos*, de TVE, entre d'altres, inaugura les noves instal·lacions del local social, al número 45 del carrer Calvo Sotelo, que actualment correspon al número 35 del carrer Circumval·lació. Un dels assistents tradueix amb llenguatge de signes el discurs de l'alcalde, situat dalt d'una cadira. Acabada la cerimònia, els assistents van gaudir d'un aperitiu, com es veu en la fotografia, amb un cendrer de Cinzano, olives, bombons... Tot seguit es van desplaçar a un restaurant de la ciutat per menjar i homenatjar quatre jugadors d'escacs de l'entitat, que es van proclamar subcamions d'Espanya en el torneig organitzat per diferents cases de sordmuts estatals. Els actes formen part del 26è aniversari de la fundació de la Casa del Sordmut, que van començar amb una missa a l'hospital de Sant Andreu, oficiada pel capellà madrileny Agustín Yanes Valer. El nou local social, amb paviment de pedra natural polida, tenia una superfície de 400 metres quadrats, amb aules, salons i oficines, per cobrir les necessitats dels associats. Ocupava la planta baixa del carrer Circumval·lació i també un primer pis que tenia entrada pel número 56 del Passeig. A la dreta, s'observa perfectament una finestra amb batent pròpia de l'època. L'obra, construïda per Cots i Claret, s'havia finançat amb

una subvenció del Fons Nacional d'Assistència Social i amb un préstec de la Caixa d'Estalvis de Manresa.

La Casa del Sordmut la va fundar l'any 1950, al local de la Creu Roja, Domingo Camprubí Solé. Oficialment va ser legal des del 1953 en què van ser aprovats els estatuts pel Govern Civil de Barcelona. El 1959, l'entitat es va traslladar a un pis del carrer de la Mesquita (actualment Joan XXIII) i es reunien al Cercle Familiar Recreatiu fins a l'any 1970, quan l'Ajuntament els va cedir un local municipal. L'octubre de 1978 van celebrar les Bodes de Plata, en complir-se els primers 25 anys d'existència. La Casa Social dels Sords de Manresa i Comarques (CASMACS), presidida per Manuel Rodríguez, amb Ezequiel Pérez de secretari i Joan Jiménez de tresorer, està oberta a centres públics, entitats i organismes per facilitar l'accés a la llengua dels signes, des del 1979. Entre els seus objectius hi ha el d'assolir una societat on el col·lectiu sord estigui integrat, desenvolupar la cultura de la solidaritat i oferir acompanyament.

Rectificació: En aquesta secció de la revista de novembre, es diu erròniament que al costat de l'alcalde Soldevila hi apareixia Rosell de Picrosa, quan en realitat es tractava d'Amadeu Rosell, que va ser president del CE Manresa la temporada 1967-68.

Venda de detergents a granel

- fets amb tensioactius d'origen vegetal
- altament biodegradables (98%)
- respectuosos amb la pell

Sabons i xampús sòlids

Utensilis orgànics per la llar

C. Vilanova 16
Manresa

1r ANIVERSARI

CINEMA. Laura Vidal

West Side Story

Nadal és època de musicals i un dels més recordats és el ja clàssic *West Side Story*, que el 1961 va fer el salt a la gran pantalla, de la mà de Robert Wise i Jerome Robbins, i va ser la gran triomfadora dels Oscars del mateix any amb deu estatuetes. Ara és el prolífic Steven Spielberg el que arrisca i es posa darrere les càmeres per visitar el Nova York dels anys cinquanta, on tenen lloc les rivalitats entre les bandes dels Jets i els Sharks, i on l'amor inesperat entre els joves Tony i Maria ho posarà tot cap per avall. Spielberg respecta el més essencial: la música del gran Leonard Bernstein, que ja des de la primera seqüència envaeix tota la cinta i arriba, amb les coreografies del clàssic de 1961, a cims de color i espectacularitat com és el vibrant *America*, on irromp la força que emana de tot gran musical. Per descobrir-la si no s'ha vist la clàssica, o per gaudir-ne de nou com si fos la primera vegada, Un bon musical, rodat amb la màxima pulcritud i amb una fotografia molt ben cuidada, que no ha perdut vigència i que defensa, amb altes dosis de consciència social, valors com l'amor, la no violència o el respecte. Els clàssics no moren mai.

TEATRE. Joan Morros

Història d'un senlar: teatre del bo

Interpretat per Joan Carreras, *Història d'un senlar* és un monòleg que explica els conflictes interns d'un actor de segona categoria que s'ha d'enfrontar al repte d'interpretar el paper de Ricard III, un dels personatges de la tragèdia de Shakespeare. L'obra, que es podrà veure a teatre Kursaal el 23 de gener, és un muntatge àgil i divertit, que gira al voltant dels mecanismes del poder i proposa una reflexió sobre els límits de l'ambició humana. Aquesta interpretació li ha valgut a Joan Carreras el Premi Max 2021 com a millor actor i també el Premi Butaca.

MÚSICA. Marc Vilanova

Apostes per al 2022

Per la primera tria musical d'aquest any nou, volem destacar el retorn de Los Elefantes a Manresa. Amb la seva nova gira *Al desnudo*, la banda barcelonina trenca dos anys de silenci apostant de nou pel seu pop-rock de melodies elegants, on reivindiquen la proximitat amb el seu públic com a aliada més gran per al seu retorn als escenaris (Sala Stroika, dissabte, 15 de gener, 22 h). Per altra banda, és d'obligada menció la nova visita que Rosario Flores farà a la nostra ciutat per presentar el seu últim treball *Te lo digo todo y no te digo na*. L'arxiconeguda cantant tornarà a descarregar tones d'energia i alegria, amb un repertori renovat, però oferint la seva mescla habitual de flamenc i pop (teatre Kursaal, 30 de gener, 22 h).

VINS. Jaume Pont, sommelier del Setè Cel

Fargas Fargas, 2/4 de Quinze

El Quim Fargas continua ampliant referències i una nova incorporació és aquest vi negre elaborat majoritàriament amb merlot i complementat amb cabernet sauvignon. S'ha atrevit –amb bon resultat– a fermentar el raïm sencer, grans i rapa. Una bona selecció i l'òptim estat sanitari permeten que les sensacions en boca no siguin astringents, i mostren una part vegetal noble i autèntica. No necessita criança en bota perquè la part llenyosa (rapa) ja aporta complexitat i estructura, i deixa un record molt agradable i totalment nou en el món del vi, ja que pocs elaboradors utilitzen el raïm sencer. Feta la selecció a la vinya, es busca una maduresa fenòlica òptima (pell, pinyols i rapa), i s'aboca el raïm sencer al dipòsit i comença la fermentació al fons, ja que el raïm s'aixafa i posa en contacte les pells (on hi ha el llevat) i el most, on les mares serviran d'aliment en aquests llevats. Al cap d'uns vuit dies, es premsa i acaba la fermentació en un dipòsit sense les parts sòlides. Un vi que marcarà un nou estil al Bages. Altres cellers han començat ja amb el vi brisat.

Preu de venda: 14 euros

Casa Fornells

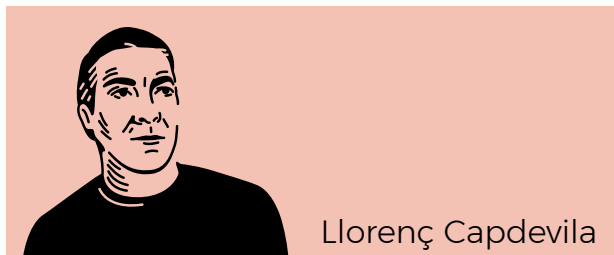
Lluís Virós. Foto: Francesc Rubí

A

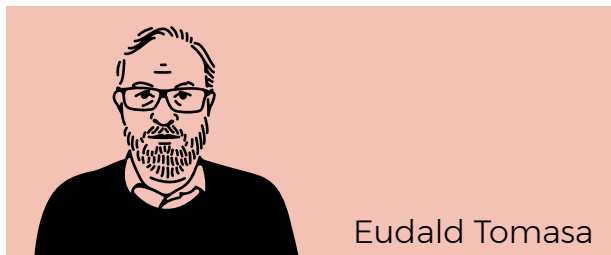
la plaça Valldaura, en la confluència entre el carrer d'Urgell i la Muralla de sant Domènec, destaca aquest edifici d'estil modernista tardà, fet el 1917, perquè resol l'encaix de la plaça amb la Muralla d'una manera elegant i original. Com altres edificis de la part baixa del carrer Urgell, es va construir ara fa un segle, en un moment de transformació d'aquest sector després de l'enderrocament de les muralles. És un edifici d'habitatges de planta baixa i quatre pisos, amb planta de forma pràcticament triangular, que fa cantonada i presenta façanes a la plaça i a la Muralla. També té un xamfrà que resol la cantonada amb una tribuna formada per galeries vidrades als dos primers pisos i balcons als dos superiors. Les dues façanes laterals tenen una composició simètrica i ordenada, amb tres portes balconeres i un finestró a la façana de la Muralla i dues portes i finestró a la de la plaça, que és una mica més curta, i estan coronades per un capcer esgraonat que indica que la coberta és un pati pla. Al primer pis, el balcó és corregut al llarg de tota la façana, mentre que a la resta de pisos hi ha un balcó per a cada obertura. Aquesta composició es completa amb un conjunt d'elements ornamentals modernistes: el parament del mur és d'arrebossat pintat i contrasta amb les baranes de ferro forjat, els emmarcaments de pedra de les obertures, amb relleus florals a les llindes del primer pis, i amb les senzilles línies d'impоста també en pedra que s'ajunten amb les llosanes dels balcons.

El catàleg de Manresa protegeix la volumetria i l'aspecte exterior i interior de l'edifici per la importància històrica i artística, tant per l'ús dels elements decoratius de factura modernista com pel fet que s'ha convertit en una referència visual. En aquest sentit, forma part dels fronts edificatoris del carrer d'Urgell i de la muralla de sant Domènec que estan protegits des del punt de vista paisatgístic. Des de fa pocs anys, a la planta baixa hi ha una fruiteria i carnisseria, però històricament, ja havia estat una fruiteria de la família Fornells, que és la que dona el nom a la casa.

Llorenç Capdevila

Eudald Tomasa

Tres llibres extraordinaris

Una manera de sondejar la salut d'una literatura és fixar-se en els finalistes dels premis literaris que s'atorguen a obres publicades. No fa gaire, per exemple, van fer-se públics els del Premi Òmnium a la millor novel·la de l'any (Núria Bendicho, Joan-Lluís Lluís i Jordi Cussà) i els del Premi Joaquim Amat Piniella (Maria Lluïsa Amorós, Vicenç Villatoro i Rafael Vallbona). Una bona collita que tothom qui diu que la literatura catalana va coixa de qualitat hauria de considerar i llegir.

Els tres finalistes de l'Amat-Piniella es presentaran el 19 de gener al Casino, en un acte conduït per l'escriptora Imma Cortina amb la presència dels tres autors. Maria Lluïsa Amorós hi presentarà *Els nens de la senyora Zlatin* (Columna), una novel·la carregada de sensibilitat, que combina, en un conjunt narratiu ple d'anades i vingudes cronològiques molt ben dosificades, la recreació d'un episodi real, la vida a la Vil·la Anne-Marie, on el matrimoni Zlatin va acollir fins a una vuitantena de nens jueus durant la Segona Guerra Mundial, amb la història fictícia de l'Octavi, que en l'actualitat escriu una novel·la inspirada en el seu avi enigmàtic, del qual sap que va arribar de França i poca cosa més. Vicenç Villatoro hi defensarà *La casa dels avis* (Proa), el llibre que, amb prosa nítida, reflexiva i sucosa, clou l'ambiciosa trilogia, molt documentada, rigorosa i exhaustiva, sobre la seva família, que va molt més enllà de l'anècdota i s'erigeix com una reflexió de primer ordre sobre l'arrelament, l'emigració, la identitat o la història del segle XX. Finalment, Rafael Vallbona parlarà de *Swing*, una novel·la que aconsegueix explicar una època, plena de contrastos socials, a partir de l'arribada i la popularització del jazz durant els anys vint i trenta, símbol d'una modernitat que, a casa nostra, es veuria dramàticament aturada amb la victòria feixista del 39, i ho fa amb un llenguatge àgil, creïble, precís i expressiu, molt d'acord amb el contingut i el missatge.

Mil sis-cents pàgines de bona literatura que ompliran la sala d'actes de Centre Cultural del Casino abans que el 23 de febrer es faci públic el nom del guanyador.

No és això, companys...

El concert de Lluís Llach per donar un impuls al Procés Constituent del passat dia 18 de desembre –jo en vaig veure la retransmissió en diferit per TV3– em va sorprendre per diversos motius: 1. La mitjana d'edat del públic, quasi geriàtrica, comprensible pel seguiment de l'artista, però no pas per l'objectiu del concert –si la independència l'han de fer els assistents a l'acte, ja cal que ens hi afanyem! 2. Algunes cançons encara ara em van provocar un nus a la gola. Potser perquè feia temps que no les escoltava. Potser perquè al Llach sembla que no li passi el temps. Una gran força sobre l'escenari, una veu encara potent, unes cançons que ens van marcar la joventut, els anhels que s'han complert i molts que no s'han aconseguit. 3. I el final oficial del concert, amb una cançó de fa molts anys, escrita arran de la frustració per la Transició.

Erques Torres

Curiós acabar amb aquesta cançó. Però més curiós encara adonar-nos com n'és d'actual. Si van veure el concert –no es veien entre el públic–, no sé què devien pensar aquells polítics que valoraven com a rendició, el dia 10 d'octubre de 2017, la convocatòria de noves eleccions, però que ara fan servir tota mena d'eufemismes per evitar qualsevol contradicció amb l'Estat. No sé què pensa aquell que acusava el president de vendre's per 155 monedes de plata i ara malbarata el poder d'influir en el pressupost estatal per un plat de mongetes, amb botifarra inclosa. No sé què pensa el Maragall-titella a l'Ajuntament de Barcelona quan li fan canviar el sentit de vot davant el pressupost de la Colau. Què pensen centenars de milers de catalans que van fer un pas endavant, aquell memorable 1 d'octubre i que ara veuen no només que no hi havia les promeses *estructures d'estat* –per cert, alguna en mans de l'actual president–, sinó tampoc prou resiliència per aguantar l'empenta autoritària d'un estat que va actuar d'una manera previsible. Me'ls imagino arrepapats al sofà, mirant el concert per TV3 –el dia dels sants innocents–, amb la intenció de veure què diu aquest.... –el qualificatiu que li posi cadascú. Quan comença a sonar *No era això...* s'aixequen incòmodes del sofà, apaguen la tele i es diuen: no sé què hi faig aquí, si a mi ja no m'agrada el Llach. I es queden tan panxos...

EL CUL DEL POU

NÚM. 288

CAP D'ANY CONFINAT

Amb la multiplicació dels contagis, a mitjan desembre, ja es veia que el carro anava pel pedregar. La malura tenia un nom: òmicron. La variant de la covid, al capdavant menys agressiva, però amb una capacitat per escampar-se com la pólvora. A Manresa, la primera onada, abans fins i tot d'aparèixer la britànica delta, va representar una funesta escabetsxada esclatant enmig d'una població envellida i els serveis sanitaris, com arreu, col·lapsats. Un any després ja n'hem après, però no del tot. Ningú preveia un Nadal tan i tan confinat i un Cap d'Any amb control anticonvid previ i antidòping posterior. I a la una, a fer nones.

L'efecte de les vacunes mitiga la normalitat, però no el desbordament de la medicina primària i la multiplicació fins a l'infinit dels contactes estrets, els contactes infecciosos, els contactes dels contactes i els cartells de les farmàcies anunciant que l'estoc de testos d'antígens s'havia acabat. Trobades amb la família anul·lades per baixes a una i altra banda, festes clandestines amb testos de ratafia i, encara bo, menys mortalitat. En resum, un inici de 2022 amb els braços a punt per rebre més vacuna i continuar mantenint la distància i la mascareta encara més a prop del mòbil, l'únic vehicle per retrobar-nos, de moment, virtualment. Aquest any, ja ho veurem.

Les agulles del rellotge
i els mitjans més baladrers
em recorden que s'acaba
aquest any, ara i adés.
Què hi farem, així és la vida.
Si l'any no dona per més
que se'n vagi a l'altre barri,
ja en vindrà un altre després.
El present és el que compta
i tenir nets els papers
per anar escrivint els dies
siguin festius o feiners.

Per això és recomanable
que et vacunis de covid,
i que et posis a la cua
després d'aixecar tu el dit,
que amb la salut no s'hi juga
i bé cal prendre partit.
¿Dius que no vols que et vacunin
per anar més ben servit
i no vols complir amb el deure,
de fer cas del que t'han dit?
Ves, quan siguis a la UCI
que no t'hagis de fer el llit.

Està vist que els que governen
saben fer bé el seu paper;
creen meses de diàleg
i queden la mar de bé;
però no aborden el problema
per resoldre el que ens convé.
Ens diuen que un referèndum
de moment no es pot pas fer.
Que hi ha temes que no es toquen.
Ja som al cap del carrer.
Val més que estripem les cartes
si no serveixen per re.

I un cop més amb la nadala
que m'envia el meu company,
un tal Joan Vilamala,
permeteu-me tancar l'any.

NADAL 2021

D'ençà que un Déu immens ens feu una alenada
perquè el tinguem al cor, al pensament, a l'ànima,
quan arriba Nadal, la nit més esperada,
«Hosanna in excelsis!», àngels pel cel proclamen;
que no pot ser l'absurd la darrera paraula.

I el trobem desvalgut, en un bressol de palla,
envoltat dels senzills pastors que l'acompanyen,
en l'amor de qui acull gent de qualsevol raça,
en l'enyor de la llar de qui no pot ser a casa
i en el crit de qui vol un món més just que el d'ara.

Es el dia 24 de desembre i la Griselda, amb una bata d'hivern i amb la mascareta posada, mira desenes de fotos emmarcades de tota la família. Al centre, una gran foto, la del Guerau, el seu espòs, que va morir de covid la tardor del 2020. De fons, sona la ràdio i, com és costum des de fa gairebé dos anys, només parlen d'un tema. Sona el mòbil, la Griselda aparta els tests d'antígens de sobre la taula, troba el telèfon i respon. És la seva filla petita que insisteix si es poden veure per Nadal. La Griselda diu que no, que amb la variant Mòmicom tots agafaran els virus, i a més, «som molts i si no ho podem fer tots bé, no val la pena». Penja i es renta les mans amb el gel hidroalcohòlic. A la nit, la Griselda mira el 3/24, però sent un soroll. Quasi li ve un infart quan veu el seu difunt espòs al menjador, amb una mascareta sota la barbeta, una gorra al cap i els pantalons als turmells –tot i que això últim era culpa de la demència. L'espectre del Guerau, que era un negacionista de pro, li explica que l'enyora molt, a ella i a tota la família. I que li sap greu haver agafat la covid quan el virus encara no havia mutat prou i no haver-se pogut acomiadar de ningú. «Has de mantenir la família unida i no renunciïs al que et fa feliç per la por, aquesta nit rebràs la visita de tres esperits». L'espectre s'esfuma quan li dona a la Griselda la primera abraçada que rebia des de feia 21 mesos. Pensativa i amb els ulls plorosos, s'estira al llit.

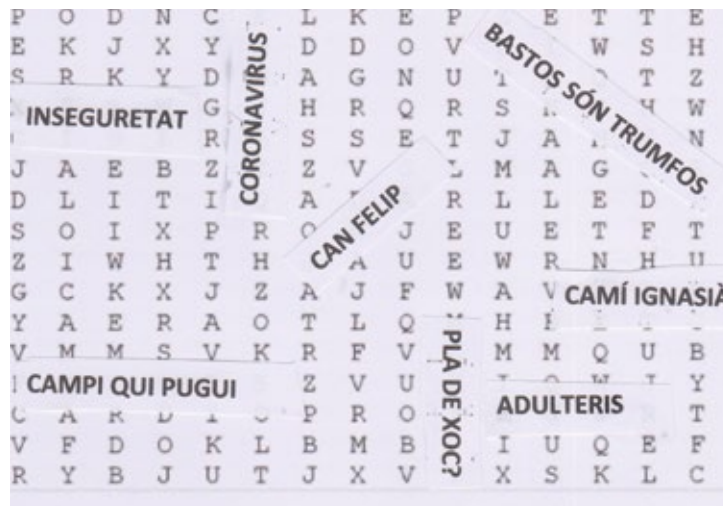
A mitja nit, apareix un fantasma de sota el llit i s'emporta la Griselda al Nadal del 2019: el pis a rebentar, nens per tot arreu, abraçades, rialles i petons. Ella i el

Guerau rient envoltats de la família que tant els havia costat tirar endavant. De cop, tota aquella gentada es dilueix i es veu ella mateixa sola a la taula, moixa, menjant arròs amb oli i mirant el 3/24 el dia de Nadal de 2020. Ara la Griselda torna a estar al llit. De dins l'armari surt l'esperit de Nadal present i li pregunta per la família. Ella respon que estan tots vacunats i sans, però no li sap dir gaire més perquè fa molts mesos que no els veu per por de contagiar-se. L'espectre agafa el mòbil de l'amfitriona, instal·la Instagram i li crea un compte. Li torna el telèfon i li ensenya els perfils dels familiars... «Ai, verge, tot això fan?», pregunta ella. «Bé, em temo que alguns s'excedeixen amb el *postureig*, però sí. Segueixen gaudint de la vida, tot i el context actual». El fantasma desapareix mentre ella es frega les mans amb el gel i manté la mirada clavada a la pantalla. Una boira cobreix del tot l'habitació. Quan s'esvaeix, la Griselda veu l'esperit de Nadal futur assenyalant una làpida al costat de la del seu marit. Al davant, la seva família, els seus amics, coneguts i saludats, ploren desconsoladament. Llegeix el seu nom escrit a la làpida. «Em moriré tot i seguir les mesures sanitàries i l'aïllament preventiu?», pregunta. Aleshores, sent com una de les seves netes li pregunta a la mare: «El monstre de la corona s'ha emportat la iaia?». «No, vida, l'àvia ja era molt velleta», respon la filla petita de la Griselda. La Griselda es desperta exaltada el matí del dia de Nadal i truca a la família: «Ja n'he tingut prou! Us vull veure, amb tests d'*alienígens* o sense. Us convido a tots a dinar, encara que haguem de canviar l'escudella per llaunes de conserves!».

PER QUI XIULEN LES ORELLES?

(RESUM DE L'ANY EN TITULARS I UNES QUANTES FRASES FETES)

La inseguretat ciutadana és un os de mal rosegat. El bisbe sí que va amb la cua dreta. A Manresa tan complicat és voler aparcar com voler anar a can Felip. Queda desert el premi al ciutadà que no ha ensopagat cap vegada amb cap llamborda del Passeig durant l'any. Confirmat: a Manresa la majoria d'adulteris es produeix fora del matrimoni. Aquest any sí que la processó ha anat per dintre. Malauradament la Figa ha fet figa. Després del campí qui jugui, arriba el campí qui pugui. Per fer qualsevol tràmit burocràtic, cal demanar permís a un peu per moure l'altre. Al barri antic, dia per altre, bastos són trumfos! El futur Museu del Barroc és com el pet del Romeu, que fa trontollar la Seu. Pla de xoc? Fica-m'ho aquí que no tinc butxaques! Tots els camins porten a Roma,

llevat del camí ignasià, que va a Loiola. Com menys plou, més plou sobre mullat. No tenim República, però ens hi podem passejar. Després del cop de porta de sor Lucía, el bisbe de Vic s'ha

quedat per vestir sants. Manresa, ciutat pubilla del coronavirus. Última hora: al Guimerà, en comptes de fer-hi una illa de vianants, s'hi habilitarà un carril per a vi anants.

TANTA ROBA I TAN POC SABÓ

JAUME GUBIANAS

Aquest any el tió paga els plats trencats de la darrera onada de la covid.
Una orgia de violència terapèutica!

JAUME GUBIANAS 2022

CANVI DE PLATANERS

Començo el repàs dels últims dies del 2021 amb una imatge que molts manresans i manresanes de cor podrien considerar un sacrilegi. De fet, el lector que em va enviar la imatge que podeu veure, captada el 16 de desembre al migdia, va quedar garratibat. Com es pot apreciar pel context, alguns plataners del primer tram del Passeig van ser talats. L'operació, m'explica l'autor de la fotografia, no va ser gents fàcil ja que, abans de seccionar-ne les soques, es va haver d'anar amb molt de compte per impedir que el brancatge no malmetés res ni ningú. Els arbres eliminats estaven corcats i buits per dins, com van poder comprovar els centenars de transeünts que van contemplar l'operació, i de ben segur que seran substituïts per altres de sans que s'hi col·locaran amb tècniques modernes que permeten fer-ho amb cura i garanties. Ara bé, s'entén el mal gust que deixa la supressió, en aquest cas literalment de soca-rel, d'un dels patrimonis més singulars de la ciutat.

CARTELL ELOQUENT

La sisena onada de la pandèmia no ha donat treva per les festes de Nadal i Cap d'Any i, precisament, les trobades per celebrar els àpats amb la família i els amics es preveu que propulsin els nombre de contagis la primera quinzena del 2022. Abans de la limitació d'accessos i aforaments i la implantació del toc de queda, el govern va introduir l'obligatorietat de mostrar el certificat covid als establiments de restauració. I, exposats a rebre alguna sanció per no fer complir la norma, alguns establiments, amb tota responsabilitat, no caldria sinó, van començar a demanar el *passaport* i el DNI. Per agilitzar el servei i evitar suspicàcies, a la granja La Lluna una pissarra a l'entrada deixava ben clares les regles de joc i feia especial incidència en aquells que, com sempre, es volen passar de llestos.

CAGANER SURREALISTA

Malgrat la implementació cada cop més majoritària de les compres per internet,

especialment a través de gegants com Amazon, les botigues i comerços procuren preparar els aparadors de cara a les festes de Nadal. En funció dels productes que s'ofereixen, la tasca és més de col·locació i farciment amb motius nadalencs del gènere. Ara bé, si el comerç és d'un sector menys propici als detalls que sol cagar el tió o porten els Reis, cal esmolat la imaginació. És el cas de la botiga de cristalleria i sanitaris Forn, situada al primer tram de la carretera de

Cardona i que, val a dir-ho, sempre s'han caracteritzat per muntar uns aparadors una mica... sorprenents. Una lectora, mentre passejava pel centre el dia 30 de desembre va immortalitzar l'estampa que podeu veure a la foto adjunta. Gosaria dir que es tracta d'un caganer, ja que el maniquí està assegut sobre la tassa de vàter. Ho corroboren la barretina, els pantalons i les espadenyes de set vetes. Ara bé, vist el bigotet que duu, no puc evitar trobar-hi una reminiscència dalini-

ana. Un aire surrealista com la dels xous del genial pintor empordanès.

PESSEBRE D'ALÇADA

En una línia pessebrista més clàssica, un lector m'informa d'una iniciativa programada per al 26 de desembre, diada de Sant Esteve. Al voltant de les set del matí, la plaça Gispert de Manresa va començar a omplir-se de socis del Centre Excursionista Montserrat. Se saludaven i desitjaven bones festes des de dins dels vehicles, per evitar els contagis de covid, abans d'emprendre el viatge cap al Port del Comte. Allà van acomplir la tradició de pujar un pessebre al cim més alt, el Pedró dels Quatre Batlles, en l'any del centenari de l'entitat.

RECONeixEMENT A UN PROFESSOR

Molts mestres i professors han estat motiu d'inspiració per despertar les vocacions de molts pupils asseguts a les aules d'arreu del món. El dia 2 de desembre, l'actriu Àurea Márquez va interpretar el monòleg *La dona del tercer segona* a la Sala Petita del Kursaal. I, en acabar l'obra, va voler explicar al públic de la funció que s'havia iniciat en el món del teatre i la interpretació gràcies al seu professor de Química a l'institut Milà i Fontanals, de Barcelona, que l'havia animat a dedicar-s'hi. Va demanar un aplaudiment per a ell perquè era a la sala: era el manresà Josep Camprubí Servitja. Per cert, una bona font ben informada m'assegura que Camprubí també va empènyer al món de la faràndula l'actor Marc Martínez.

EL CATALÀ ÉS TEU

Una altra de les imatges que deixa el deambular pels carrers del centre històric dies abans del parèntesi nadalenc. L'Ajuntament va propiciar la col·locació de la pancarta d'Òmnium en defensa del català a l'edifici de serveis de la plaça Major. Ara bé, alguna ànima caritativa de les dependències en qüestió,

he de pensar que involuntàriament, ha posat les persianes, de les enrotllables que queden ventades per l'exterior, per sobre de la pancarta. Espero que la iniciativa no progressi, amb tant rebombori que ha generat en aquest país tant la posada com l'extracció de pancartes com, últimament, la immersió lingüística a l'escola i la presència de la llengua en les plataformes audiovisuals.

ALLÒ DEL CIVISME

Sovint admetem amb compromís i consciència els principis de sostenibilitat i ja entenen que cal reduir els plàstics: ens cobren les bosses als comerços, tenim els eslògans interioritzats i, fins i tot, portem samarretes ecosostenibles. Tothom és ecologista, ni que sigui una miqueta. És clar que sempre hi ha algú a qui li falla la memòria o, per motius i actes ben evidents, no està pas tan compromès amb el medi ambient. El cas és que, quan cal caminar cinquanta metres més per anar a un altre contenidor que hi ha més avall i que està mig buit per llençar la bossa de la brossa, la deixa damunt de les altres sobrants com si allò fos feto per a la foguerada de Sant Joan. Massa feina... La foto que em remeten és del dia de Nadal, al principi del carrer de l'Arquitecte Gaudí, a tocar de la carretera de Vic. I la bossa del capdamunt és molt suggeridora.

CALENDARIS

A més del tradicional del Pou, cada any s'editen una bona colla de calendaris a la ciutat. Aquest any, per exemple, l'Ajuntament l'ha dedicat com calia esperar a Manresa 2022 i els espais ignasiens, i el de l'Agrupació de Comerciants de Sobrerroca, Plaça Major, Sant Miquel i voltants també inclou espectaculars imatges del fotògraf Vert sobre els nous mosaics de la Cova. Però el que no podia faltar és el de l'Ignasi Segon, mestre i fotògraf, que el fa cada any i l'envia per WhatsApp a les seves amistats. El del 2022 l'ha fet sobre fortaleeses dels Països Catalans i aquí en teniu la portada. Doncs, ja ho sabeu, bona entrada d'any!

EVA BABIA, UNA DONA SENSE POR

Gairebé tothom la coneix. «És clar –direu– si és l'Eva del Globus!». I sí que l'és, i té nom i cognoms: Eva Babia i Privat. Del 1955. Vet-ho aquí, una dona de caràcter que, tot i ser de Barcelona, fa molt temps que se sent manresana. La seva història se sintetitza en un abans i un després d'El Globus, un bar que aquest hivern ha complert els quaranta anys. Fem-ho a pams: l'Eva va néixer al Poblenou barceloní, primera de quatre germans, amb el Julià, el Toni i el Jordi, en una família laica i catalanista malgrat els temps que corrien. El pare, que era el cap de l'Estació Marítima Internacional, els va dur a tots a la *escuela nacional* del barri on sortosament troben uns professors joves i de voluntat renovadora. Després, enllestint el COU, tastarà unes quantes feines fins a guanyar una plaça de funcionària a l'aleshores Instituto Nacional de Previsión. Massa estabilitat per a una època que convidava a la revolta. L'Eva aleshores demana l'excedència i amb cinc més s'enfilen en una autocaravana i se'n van a córrer Europa. Havia de ser només un llarg any sabàtic però l'any es fa curt i tornar a la rutina se'ls feia gros... La idea de muntar un bar va sortir esmorçant al de l'aeroport, un dia que van anar a acomiadar un amic seu polonès. Ja no tornaria mai més a fer de funcionària –i fins el seu germà Julià s'apunta en aquesta follia i abandona una plaça segura que tenia a la banca. Aquell mateix dia visiten Manresa i és aquí on troben un vell magatzem que havia estat abans serradora. Allà on ningú mai hi hauria muntat un bar, ells hi van fundar el seu! «El que em va agradar de la ciutat aquella primera tarda és que semblava que tothom parlés català!». Eren cinc, i tots s'arremanguen per reformar aquell espai, que fins té pati i no albira competència: hi destinaran un any sencer

de feina, el mateix que triguen d'obtenir els permisos. I el Globus s'enlaira un 27 de novembre, tot just vuit dies després que ho havia fet el Sielu. Manresa estava canviant, i més que ho faria, però això sí: aquell primer Globus encara sembla el mateix que podeu contemplar avui! Només el petit cedre que van plantar al jardí és ara un arbre majestuós que senyoreja la cantonada. Després, passats els primers quatre anys per consolidar-se, els socis van anar plegant per un motiu o altre, i el més dolorós de tots, el del seu malaguanyat germà Julià, víctima d'un accident de trànsit el 1987. Però l'Eva s'ha sabut sobreposar a tot, i ha anat obrint cada dia conscient de ser un veritable punt de referència, fonamentat en unes primeres taules de formatges o embotits, incorporant les *crêpes*, les truites, les amanides, i arribant a l'actual carta de vins i cerveses artesanes: un bar per trobar-s'hi i estar bé. Lluitadora i de caràcter bregós, hi ha qui la recorda a l'ampa de la Renaixença, on duia el fill, defensant un model d'escola obert i plural. O, de nit, entomant alguns aldarulls feixistes que pretenien arronsar-la, quan la brama deia que allò era un cau independentista. «De tot plegat n'hauríem de fer un llibre, perquè en aquests anys ens ha passat de tot, per plorar i riure, però una cosa és segura: jo no tinc por». Viatgera empedreïda, li agraden els bars d'arreu del món que conserven l'essència original, talment la que ella destil·la una dècada i una altra. Només la cabellera, negra i d'aires lleonins, ha anat canviant cap a tons argentats. Això i l'horari, reflex dels nous hàbits en el lleure: ara a les dotze es tanca, i es tanca per tothom. Si no és que –no ho vulgui el fat!– la pandèmia i les seves restriccions no facin possible continuar. Mentre això no passi, l'Eva hi és i el Globus... no es desinfla.

PERQUÈ HI TENS
MOLT A DIR

PREMI REPORTATGE SOLIDARITAT PER A ESTUDIANTS D'ESO

Bases a: www.premsa.comarcal.cat

Amb el suport de :

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

Música i festa

Espectacle inaugural **MANRESA 2022** **TRANSFORMA**

Música i dansa aèria amb
Sacude Danza, Xàldiga
i la Colla Castellerà dels
Tirallongues

29 de gener, a les 20:00h
Plaça Major

ESPECTACLE INAUGURAL organitzat per:

Amb la col·laboració de:

Un projecte de:

Direcció executiva:

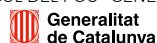

Amb la col·laboració especial de:

Fundació "la Caixa"

Amb el suport de:

52 EL CUL DEL POU · GENER 2022